

وزارت کار و امور اجتماعی
معاونت سرمایه انسانی و توسعه اشتغال
مرکز آمار و اطلاعات بازار کار

فصلنامه آمار کار

نشریه مرکز آمار و اطلاعات بازار کار
سال سوم - شماره 6 - زمستان 1389 و بهار 1390

نشانی: تهران - خیابان آزادی - ساختمان مرکزی وزارت کار و امور اجتماعی

تلفن: 64492392 - 66580162

دورنگار: 64492292

پست الکترونیک: lmiscenter@gmail.com

درگاه الکترونیکی: www.amarkar.ir

فهرست مطالب

3	مقدمه
4	فصل اول: تعاریف و مفاهیم
6	فصل دوم: تحقیقات و پژوهشها
7	برآورد نرخ بیکاری فازی
18	مروری بر تحولات نرخ رشد اقتصادی و نرخ بیکاری
27	فصل سوم: آمارهای تأمین اجتماعی
28	توزیع حوادث ناشی از کار به تفکیک علت وقوع حادثه در شش ماهه اول و دوم سال 1389
30	تعداد بیمه شدگان حادثه دیده ناشی از کار به تفکیک جنسیت - پایان اسفندماه 1389
31	تعداد بیمه شدگان اصلی به تفکیک نوع بیمه و استان - پایان اسفند ماه 1389
33	تعداد مستمری بگیران به تفکیک نوع مستمری و استان - پایان اسفند ماه 1389
35	تعداد بیمه شدگان و مستمری بگیران اصلی و تبعی به تفکیک استان - پایان اسفند ماه 1389
36	فصل چهارم: آمارهای اقتصادی
37	شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری
38	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران، (شاخص تورم) در فروردین ماه 1390
40	تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری
48	فصل پنجم: تازه های خبری
49	طرح کامل سازی، انسجام بخشی و روزآمدی آمار و سیستم های بازار کار (کارا و سبک)
49	طرح تجمیع سامانه های الکترونیکی وزارت کار و امور اجتماعی
50	طرح برآورد تقاضای کار
51	طرح نهادینه سازی نظارت بر بنگاههای اقتصادی زودبازده و کارآفرین
51	طرح شناسه یکتای کارگاهی
52	اصلاح قانون کار
52	اصلاح پرسشنامه طرح آمارگیری از کارگاههای صنعتی 10 نفر کارکن و بیشتر مرکز آمار ایران
53	سیمای بازار کار
53	طرح نیازسنجی آمار و اطلاعات بازار کار
54	طرح راستی آزمایی اشتغال ایجاد شده توسط استانها
55	جلسه کمیته آماربخشی نیروی کار
56	بازنگری تعاریف اشتغال و بیکاری
56	نیازسنجی آموزشی
57	به روز رسانی سامانه اطلاعات بازار کار
57	سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1390
57	مصوبات سی و نهمین جلسه شورای عالی اشتغال

مقدمه:

سیاستگذاری و تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر آمار و اطلاعات، علاوه بر گسترش فرهنگ و دانش آماری مدیران، مستلزم ارائه منظم، ساختار یافته و تقاضا محور اقلام آماری- اطلاعاتی است.

تحقق این مهم مشروط به تولید داده‌های آماری مورد نیاز در زمان مقتضی و با کیفیت متناسب می‌باشد. مجموعه این توانمندیهاست که نظام مدیریتی کشور را قادر خواهد کرد تا با اتخاذ راهبردهای موثر، مشکلات مجموعه کاری خود را در سریعترین زمان و با کمترین هزینه حل کند.

مرکز آمار و اطلاعات بازار کار- به عنوان حلقه‌ای از زنجیره تأمین آمار و اطلاعات بازار کار- تلاش می‌کند تا زمینه استفاده بهینه از داده‌های موجود را برای همه ذی‌نفعان بازار کار- کارگران، کارفرمایان و مدیران جامعه کار و تولید- فراهم کند.

در همین راستا، این مرکز نسبت به نظرخواهی از خوانندگان محترم فصلنامه اقدام کرده است. ضمن تشکر از همه بزرگوارانی که ما را از نظرات و راهنمایی‌های خود بهره‌مند کرده‌اند، اشاره به نکات زیر را در این خصوص ضروری می‌بینم.

1. فصلنامه آمار کار، مجدانه تلاش خواهد کرد تا پیشنهادات و انتقادات سازنده خوانندگان نشریه را در مجلدات بعدی لحاظ کند.

2. از آنجا که حجم کمی از آمار منتشره در فصلنامه در این مرکز تولید می‌شود، انتشار اطلاعات هم از نظر فاصله زمانی و هم از نظر تفکیکات شهرستانی، تابع مراجع تولید کننده آمار - غالباً مرکز آمار ایران - است. این مرکز درصدد است تا با اجرای برنامه‌های آماری ثبتي و میدانی، در آینده سهم بیشتری از تولید آمار را رأساً به عهده گرفته، معضل یاد شده را تقلیل دهد.

3. فصلنامه آمار کار از کلیه مقالات پژوهشی، تحلیلی و خبری مرتبط با آمار و اطلاعات بازار کار استقبال می‌کند.

در پایان لازم است از تلاش و همت همکارانم خانمها: فریده دل عظیمی، هما طاهری پور، نرگس کربلایی، زهرا بوجار و شهلا صباغی در تهیه و تنظیم این نشریه و نظارت آقای رامین بهزاد مدیر پژوهش و طرحهای آماری این مرکز قدردانی نمایم.

الهام یآوری

رئیس مرکز آمار و اطلاعات بازار کار

و دبیر کمیته آمار بخشی نیروی کار

فصل اول

تعاریف و مفاهیم

آمار علمی است که به کمک آن می توان با گشودن چند دریچه، خصوصیات جهان ناشناخته‌ای را در پس دیواری بزرگ تعیین نمود.

افراد دارای اشتغال ناقص زمانی، شاغلانی با شرایط زیر هستند:

تمام شاغلانی که در هفته مرجع، حاضر در سر کار یا غایب موقت از محل کار بوده، به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیشتر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و ... کمتر از 44 ساعت در هفته کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته مرجع بوده‌اند.

نماگر کم بهره‌گیری از نیروی کار:

شاغلانی که کار کم بهره برای آنها مصداق دارد، تحت سه گروه شناسایی می‌شوند:

• فعالیت کم (Labour slack): تمایل و آمادگی آنان برای انجام ساعات کار بیشتر.

• درآمد کم (Low earnings): تمایل و آمادگی آنان برای شغلی با سطح درآمدی بالاتر.

• عدم انطباق مهارتی (Skill mismatch): مهارتهای این دسته از شاغلان به طور کامل مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و آنها تمایل دارند تا از مهارتهای ایشان به نحو بهتری بهره گرفته شود.

افراد غیر فعال اقتصادی که در زمره کار کم بهره در نظر گرفته می‌شوند، برحسب درجه پیوستگی آنان به بازار کار شناسایی می‌شوند.

هر چند در حال حاضر هنوز تعریف استاندارد بین المللی برای کم بهره‌گیری از نیروی کار ارائه نشده است، اما سازمان بین المللی کار در تلاش برای تهیه آن بسیار مصمم است.

واضح است هیچ شاخصی به تنهایی قادر نیست تمام پیچیدگی‌های بازار کار را منعکس نماید، در این بین نرخ بیکاری نیز از این قاعده مستثنی نیست. بنابراین نیاز به تعریف شاخص مکملی که بتواند در کنار نرخ بیکاری، روشنی بیشتری به ابهامات برخاسته از بازار کار ببخشد، محسوس است.

سازمان بین‌المللی کار لزوم استفاده از معیاری استاندارد به عنوان مکمل نرخ بیکاری را توصیه کرده است. این مکمل در شاخص کم بهره‌گیری (Labour Underutilization) تبلور یافته و مطالعات بسیاری در این راستا تاکنون انجام شده که البته برای ارتقاء هنوز نیازمند کار توسعه‌ای بیشتری است.

قبل از اینکه به بیان نماگر کم بهره‌گیری از نیروی کار بپردازیم، لازم است تعریفی از اشتغال ناقص ارائه دهیم.

اشتغال ناقص:

اشتغال ناقص، مفهومی گسترده است که منعکس کننده‌ی استفاده‌ی ناقص از ظرفیت تولید جمعیت شاغل می‌باشد و شامل موارد ناشی از ضعف سیستم اقتصادی ملی یا محلی است. این مفهوم به موقعیت اشتغال جایگزین اشاره دارد که افراد خواهان و آماده‌ی پیوستن به آن هستند.

برای مقاصد اندازه‌گیری، استانداردهای بین‌المللی تنها به یک جنبه‌ی اشتغال ناقص، یعنی اشتغال ناقص زمانی منحصر شده است. این نوع اشتغال ناقص هنگامی رخ می‌دهد که ساعات کار فرد شاغل در مقایسه با وضعیت اشتغال دیگری که فرد تمایل و آمادگی پیوستن به آن را دارد، ناکافی است.

فصل دوم تحقیقات و پژوهش ها

نگو حقیقت را یافته‌ام، بگو حقیقتی را یافته‌ام.
جبران خلیل جبران

برآورد نرخ بیکاری فازی¹

مقدمه

اندازه‌گیری پدیده‌های اجتماعی مانند بیکاری، فقر و رفاه از دیرباز مورد توجه اقتصاددانان و دانشمندان علوم اجتماعی بوده است. اندازه‌گیری این پدیده‌ها که در محاوره و جامعه به سادگی به کار می‌روند، با مشکلاتی همراه است. مشکل عمده در اندازه‌گیری پدیده‌های اجتماعی، مبهم و غیر دقیق بودن آنهاست. به عنوان مثال در بین افراد جامعه واژه بیکار به کرات به کار می‌رود و به افراد مختلفی اطلاق می‌گردد. ولی زمانی که بحث اندازه‌گیری پدیده‌ها مطرح می‌گردد باید تعریفی برای عملیاتی شدن آن ارائه داد. غیر دقیق بودن واژه‌ها کارشناسان را به ارائه تعریفی استاندارد سوق می‌دهد. این تعاریف استاندارد باعث یکسانی تعابیر و قابل مقایسه شدن نتایج اندازه‌گیری می‌شود. تعاریف استاندارد علاوه بر مزایای ذکر شده دارای معایبی نیز می‌باشد. یکی از این معایب آن است که تعاریف استاندارد از پدیده‌های اجتماعی، ماهیت غیر دقیق آنها را از بین می‌برد. به عنوان مثال آمارشناسان کار برای بیکاری تعریف استنادی ارائه داده‌اند که با آن می‌توان بیکاران جامعه را معین نمود. تعریف استاندارد باعث سهولت در اندازه‌گیری و تعبیر نتایج می‌گردد و مرز دقیقی بین بیکار و غیر بیکار ترسیم می‌نماید. فردی که در دوره مرجع تنها یک ساعت کار کرده است مانند فردی که به صورت تمام وقت کار کرده غیر بیکار (شاغل) تلقی می‌گردد و تفاوتی بین آنها لحاظ نمی‌شود. از سوی دیگر فردی که دارای شغلی نمی‌باشد

و خواهان کار بوده و جستجوی کار نمی‌کند بیکار در نظر گرفته نمی‌شود.

در حقیقت پدیده‌های اجتماعی مانند بیکاری در ماهیت خود مفاهیمی غیر دقیق و مبهم هستند و با ارائه تعاریف استاندارد نمی‌توان ماهیت غیردقیق آنها را از بین برد. در این میان استفاده از نظریه مجموعه‌های فازی در تعریف این پدیده‌ها مناسب به نظر می‌رسد. یکی از کاربردهای مهم نظریه مجموعه‌های فازی در مدل‌سازی، مفاهیمی است که ذاتاً دقیق نیستند. این نظریه در علوم مهندسی کاربردهای بسیاری داشته و در سالهای اخیر در اندازه‌گیری پدیده‌های اجتماعی به ویژه فقر، کارایی خود را به اثبات رسانیده است.

بیکاری نیز پدیده‌ای پیچیده و مبهم است و می‌توان نظریه مجموعه‌های فازی را در تعریف آن به کار برد. در این صورت جامعه متشکل از یک قسمت بیکاران و یک قسمت جمعیت شاغل و افراد غیر فعال به جامعه‌ای از افراد با درجات مختلف بیکاری تبدیل می‌گردد و به هر فرد با توجه به رفتارهای مرتبط با بازار کار درجه بیکاری تخصیص داده می‌شود.

¹ . تالیف: حمید اردهه - پژوهشگر بازار کار

تعریف بیکاری

تلقی نماید. با این شرط فردی که در دوره مرجع یک ساعت به طور اتفاقی کار کرده باشد با فردی که به صورت تمام وقت کار می کند یکسان پنداشته می شود در حالیکه برای فرد اول یک ساعت کار کافی نیست و در اغلب موارد وی به دنبال کاری تمام وقت و دائم است. به این دلیل شاخص دیگری در کنار نرخ بیکاری و اشتغال مطرح شده است.

این شاخص، نرخ اشتغال ناقص زمانی است و مرتبط با شاغلینی است که ساعات کاری آنها ناکافی بوده و تمایل و آمادگی برای کار بیشتر را دارند. شرط آماده برای کار بودن نیز تضمین می نماید که در صورت یافتن شغل فرد بتواند مشغول به کار شود. شرط سوم، جستجوی فعال شغل است و نشان می دهد که فرد به داشتن کار نیازمند است و نیاز خود به کار را با جستجوی فعال نشان داده است. برای این شرط معمولاً روشهایی مانند مراجعه به مراکز کاریابی، درج یا پاسخ به آگهی روزنامه ها، ارتباط مستقیم با کارفرمایان و پرس و جو از دوستان و آشنایان ذکر می گردد.

به نظر می رسد در هر سه شرط بیکاری، ابهام وجود داشته باشد که در تعریف استاندارد به شیوه ای قراردادی حل شده است. میزان ساعت کار برای شاغل بودن، آمادگی برای کار و نحوه جستجوی شغل از موارد مبهم در این تعریف می باشند. تغییر در هر کدام از این موارد و همچنین طول دوره مرجع باعث تغییر در ماهیت آمارهای موجود می گردد.

بیکاری وضعیتی است که به سادگی قابل درک است. شخص بیکار کسی است که می خواهد کار داشته باشد ولی توانایی یافتن آن را ندارد. البته این گفته را می توان به شیوه های مختلفی تعبیر کرد. به عنوان مثال اقتصاددانان، برخی شرایط مانند درخواست کار همراه با مزد یا روش جستجوی شغل را به تعریف بیکاری تحمیل می نمایند. آمارشناسان کار تعریف استاندارد شده ای از بیکاری (پذیرفته شده در کنفرانس بین المللی آمار شناسان کار) به صورت زیر بیان نموده اند.

بیکار فردی است که دارای سه شرط زیر باشد:

- در هفته مرجع، حتی برای یک ساعت، کار نکرده باشد. مهم نیست این نوع کار مزدبگیری باشد یا بطور مستقل صورت گیرد (فعالیت های غیرمزدبگیری اختیاری به عنوان کار در نظر گرفته نمی شود).
- آماده برای کار باشد، یعنی در وضعیتی باشد که توانایی انجام کار در دو هفته آینده را داشته باشد.
- جستجوی فعال شغل انجام داده باشد، که معمولاً به این معنی است که افراد بتوانند حداقل یک روش را از میان روش های تعریف شده برای جستجوی فعال شغل ذکر کنند که در چهار هفته گذشته انجام داده اند (یعنی گام های مشخصی برداشته باشند؛ فعال در نقطه مقابل منفعل و غیر فعال، به معنی منتظر برای فراخوانده شدن به کار می رود).

با توجه به اولین شرط، فردی که در دوره مرجع یک ساعت کار کرده باشد شاغل محسوب می گردد، در حالی که اگر از فرد سوال شود ممکن است خود را بیکار

کاربرد مجموعه‌های فازی در اندازه‌گیری بیکاری

با به کار بردن نظریه مجموعه‌های فازی در تعریف بیکاری می‌توان به افراد، درجات مختلف بیکاری تخصیص داد.

در این قسمت، اصول نظریه مجموعه‌های فازی را بر شرط اول بیکاری به کار می‌بریم. به این صورت مرز دقیق بین افراد شاغل و بیکار که توسط شرط اول در تعریف استاندارد بیکاری ترسیم شده است برداشته می‌شود.

فرض کنید $N = \{1, \dots, n\}$ افراد جامعه مورد بررسی باشد. زیر مجموعه فازی افراد بیکار را بصورت زیر تعریف می‌نماییم:

$$U = \{(i, m_U(i))\}$$

که $m_U(i), i = 1, \dots, n$ درجه عضویت فرد i ام به زیرمجموعه فازی افراد بیکار می‌باشد. با تعریف دقیق تابع عضویت مجموعه فازی U کاملاً مشخص می‌گردد. تابع عضویت باید به گونه‌ای تعریف گردد که برای افراد کاملاً بیکار مقدار 1، برای افراد کاملاً غیر بیکار مقدار 0 و برای افرادی که تا حدودی بیکار هستند مقداری بین 0 و 1 اخذ نماید. پس این تابع باید به شکل زیر باشد:

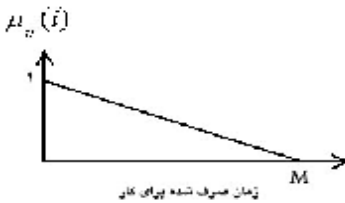
$$\begin{cases} m_U(i) = 1 & \text{کاملاً بیکار} \\ m_U(i) = 0 & \text{کاملاً غیر بیکار} \\ 0 < m_U(i) < 1 & \text{بصورت جزئی بیکار (اشتغال ناقص زمانی)} \end{cases}$$

برای اندازه‌گیری بیکاری توسط این تعریف و با توجه به سه معیار مذکور، این سوال مطرح می‌گردد که فرد چه میزان باید آمادگی داشته و چه مدت در جستجوی کار بوده باشد تا بیکار تلقی گردد؟ پاسخ این سوال میان کشورهای مختلف و حتی در یک کشور واحد در طول زمان متغیر می‌باشد. در ضمن همانطور که بیان شد چگونه می‌توان فردی را که یک ساعت کار انجام داده است و نیاز به کار بیشتر دارد را شاغل تلقی نمود و آیا احتمال ندارد فردی که اکنون فعالانه در جستجوی کار نیست، ولی خواهان کار می‌باشد در آینده نزدیک کاری به دست آورد؟

پاسخ به این سوالات به سهولت ممکن نیست و به تحقیق و بررسی بیشتر نیاز دارد. در این مقاله از نظریه مجموعه‌های فازی برای عملیاتی کردن تعریف بیکاری بر اساس تعداد ساعات کار انجام شده در دوره مرجع استفاده می‌شود. بدین صورت شاخصهای نرخ بیکاری و نرخ اشتغال ناقص زمانی در شاخصی واحد خلاصه شده و تصویر بهتری از وضعیت اشتغال و بیکاری ارائه می‌دهد.

که در آن h تعداد ساعات کاری فرد i ام است. شکل 1 نشان دهنده این تابع عضویت می باشد.

شکل 1: تابع عضویت فرد به مجموعه فازی بیکاران

مسئله بعد تعیین مقدار M می باشد. این مقدار ساعات کار مورد تمایل فرد در دوره مرجع است که آمادگی انجام آن را دارد. باید توجه داشت که اگر این مقدار را برای تمام افراد، ثابت (مثلاً برابر تعداد ساعات کار معمول) فرض کنیم تمایل به کار بیشتر در نزد افراد را نادیده گرفته ایم. بنابراین مقدار M برای هر فرد با توجه به تمایل و آمادگی وی به انجام ساعات کار بیشتر تعیین می گردد. به عنوان مثال اگر فردی کمتر از ساعات معمول در دوره مرجع کار کرده باشد و تمایل به کار بیشتر را اظهار نکند، مقدار M برابر تعداد ساعات کاری وی شده و درجه بیکاری 0 به وی تخصیص می یابد.

به این ترتیب میزان درجه عضویت هر فرد به مجموعه بیکاران مشخص می گردد. نکته بعد که باید توجه نمود، تغییر در نرخ بیکاری است. همانطور که می دانیم نرخ بیکاری یک جامعه از تقسیم تعداد بیکاران بر جمعیت فعال (یعنی مجموع بیکاران و شاغلین) به دست می آید. با به دست آوردن درجه عضویت هر فرد به مجموعه بیکاران می توان نرخ بیکاری فازی را میانگین درجات عضویت

تابع عضویت را می توان به روشهای مختلفی تعریف کرد. یک روش، تعریف این تابع براساس زمان صرف شده برای کار در دوره مرجع (هفته، ماه یا سال) می باشد. در این حالت درجه بیکاری هر فرد با توجه به کافی بودن ساعات کاری وی و تمایل (حقیقی یا اظهار شده) و آمادگی برای کار بیشتر تعیین می شود. به این صورت درجه بیکاری افراد با مقایسه مدت زمانی که در دوره مرجع برای کار کردن صرف شده و تعداد ساعاتی که تمایل و آمادگی انجام کار وجود دارد، تعیین می شود. یعنی به فردی که به دنبال کار می گردد و آمادگی آن را دارد و در دوره مرجع هرگز کار نکرده است درجه عضویت 1 ، به افرادی که بصورت تمام وقت شاغل هستند و افرادی که بصورت پاره وقت کار می کنند و این اشتغال برای آنان کافی بوده و تمایل به کار اضافه ندارند و کلیه افراد غیر فعال درجه عضویت 0 و به افرادی که مدت کمی کار کرده و تمایل به کار بیشتر داشته و آمادگی آن را دارند، مقداری بین 0 و 1 اختصاص می یابد.

گام بعدی در تعریف تابع عضویت تعیین درجه عضویت های جزئی است و باید معیاری برای تعیین درجه بیکاری افرادی که ساعات کمی کار می کنند مشخص نمود. یکی از روشهای تخصیص درجه عضویت استفاده از تابعی خطی می باشد که کمترین و بیشترین درجه عضویت را به هم مرتبط می نماید. اگر M تعداد ساعات کاری در دوره مرجع (تا حد تعداد ساعات کار معمول) باشد که فرد تمایل و آمادگی انجام آن را دارد، تابع عضویت به صورت زیر تعریف می شود:

$$m_U(i) = \frac{-1}{M} h + 1$$

$$FUR = \frac{\sum_{i=1}^n m_U(i)}{A} = \frac{\sum_{i=1}^U 1}{A} + \frac{\sum_{i=1}^T m_U(i)}{A}$$

$$FUR = \frac{U}{A} + \frac{\sum_{i=1}^T m_U(i)}{A}$$

که در آن A تعداد افراد فعال، U تعداد افراد بیکار و T تعداد افراد دارای اشتغال ناقص زمانی است. نسبت $\frac{U}{A}$ نرخ بیکاری معمولی است. با برآورد کسر دوم می‌توان نرخ بیکاری فازی را برآورد کرد. درجه عضویت $m_U(i)$ برای افراد دارای اشتغال ناقص زمانی بصورت زیر محاسبه می‌گردد:

"تعداد ساعات کار اضافی که فرد i ام خواهان انجام آن است (مقدار اشتغال ناقص) تقسیم بر تعداد ساعات کاری فرد i ام به علاوه تعداد ساعات کار اضافی که فرد i ام خواهان انجام آن است (مقدار اشتغال ناقص)" یکی از شاخصهایی که در طرح نیروی کار محاسبه می‌گردد، نرخ مقدار اشتغال ناقص است که به صورت زیر محاسبه می‌گردد:

افراد فعال جامعه تعریف نمود. نرخ بیکاری فازی تعمیمی از نرخ بیکاری معمولی بوده و اگر تابع عضویت را غیر فازی تعریف نماییم، با هم برابر می‌گردند. نرخ بیکاری فازی برابر است با:

$$FUR = \frac{\sum_{i=1}^n m_U(i)}{a}$$

که در آن a مجموع شاغلین (افرادی که دارای درجه عضویت 0 بوده و در دوره مرجع کار کرده‌اند) و افراد دارای درجه بیکاری بیشتر از 0 می‌باشد.

برآورد نرخ بیکاری فازی

برای محاسبه نرخ بیکاری فازی نیازمند دسترسی به اطلاعات در سطح افراد هستیم. با توجه به عدم دسترسی به اطلاعات جزئی در طرح آمارگیری از نیروی کار کشور که توسط مرکز آمار ایران به طور فصلی اجرا می‌شود، در این مطلب سعی شده است که با ترکیب شاخصهای موجود، برآوردی از نرخ بیکاری فازی ارائه دهیم.

همانگونه که می‌دانیم نرخ بیکاری معمولی حاصل تقسیم تعداد بیکاران بر تعداد افراد فعال جامعه است. بیکاران با درجه عضویت 1 در نرخ بیکاری فازی حضور دارند و علاوه بر آن افراد دارای اشتغال ناقص زمانی نیز با درجه عضویت بین 0 و 1 نیز محاسبه می‌گردند. با تفکیک این دو گروه می‌توان نرخ بیکاری فازی را، مجموع نرخ بیکاری و نسبت فازی حاصل از افراد دارای اشتغال ناقص زمانی دانست. یعنی:

$$\text{مقدار اشتغال ناقص} \times 100 = \frac{\text{ساعت کار واقعی شاغلان در تمام مشاغل} + \text{مقدار اشتغال ناقص}}{\text{مقدار اشتغال ناقص}}$$

با در نظر گرفتن این مقدار ثابت به عنوان درجه عضویت افراد دارای اشتغال ناقص به جمعیت بیکار، می توان نسبت فازی افراد دارای اشتغال ناقص را محاسبه نمود:

$$\text{نسبت فازی افراد دارای اشتغال ناقص} = \frac{\sum_{i=1}^T m_U(i)}{A} = \frac{\text{نرخ مقدار اشتغال ناقص} \sum_{i=1}^T}{A}$$

$$\text{نسبت فازی افراد دارای اشتغال ناقص} = \frac{\text{نرخ مقدار اشتغال ناقص} \times T}{A}$$

$$\text{نسبت فازی افراد دارای اشتغال ناقص} = \frac{T}{A} \times \text{نرخ مقدار اشتغال ناقص}$$

کسر $\frac{T}{A}$ نسبت افراد دارای اشتغال ناقص در جمعیت فعال است که معادل نرخ اشتغال ناقص از شاخصهای طرح آمارگیری از نیروی کار است. در این صورت برآوردی از نرخ بیکاری فازی محاسبه می گردد که عبارت است از:

$$\text{FUR} = \text{نرخ بیکاری} + \frac{\text{نرخ مقدار اشتغال ناقص} \times \text{نرخ اشتغال ناقص}}{100}$$

بررسی افزایش داشته است به گونه ای که در زمستان سالهای مورد بررسی از 0/3 در سال 1386 به 0/5 در سال 1387 و 0/7 در سال 1388 افزایش یافته است. جدولهای 2، 3 و 4 برآورد نرخ بیکاری فازی برای استانهای کشور را در سه فصل بهار 1389، پاییز و زمستان 1388 نشان می‌دهد. نکته قابل توجه نسبتهای فازی بالا در استانهای خراسان جنوبی، گلستان، لرستان و خراسان شمالی می‌باشد. این نسبتها در زمستان 1388 مقدار قابل توجهی دارند، به گونه‌ای که این مقدار در خراسان شمالی 4.4 بوده و نرخ بیکاری این استان را از 9.1 به 13.5 درصد می‌رساند.

با توجه به اطلاعات حاصل از طرح آمارگیری از نیروی کار، نسبت فازی و برآورد نرخ بیکاری فازی کل کشور طی سالهای 1386 تا بهار 1389 و برای فصلهای مختلف محاسبه شده که نتایج حاصل در جدول 1 ارایه شده است. این نتایج الگویی از افزایش نسبت فازی در طی فصلهای یک سال را نشان می‌دهد که این نسبت در فصل زمستان دارای بیشترین مقدار خود است. در زمستان 1388 مقدار نسبت فازی بیشترین مقدار خود در این دوره را دارا است، به صورتی که برآورد نرخ بیکاری فازی در زمستان 1388 به نرخ بیکاری فازی بهار 1389 بسیار نزدیک است. همچنین نتایج جدول 1 نشان می‌دهد که علاوه بر افزایش نسبت فازی در طی فصلهای یک سال، این نسبت در طی سالهای مورد

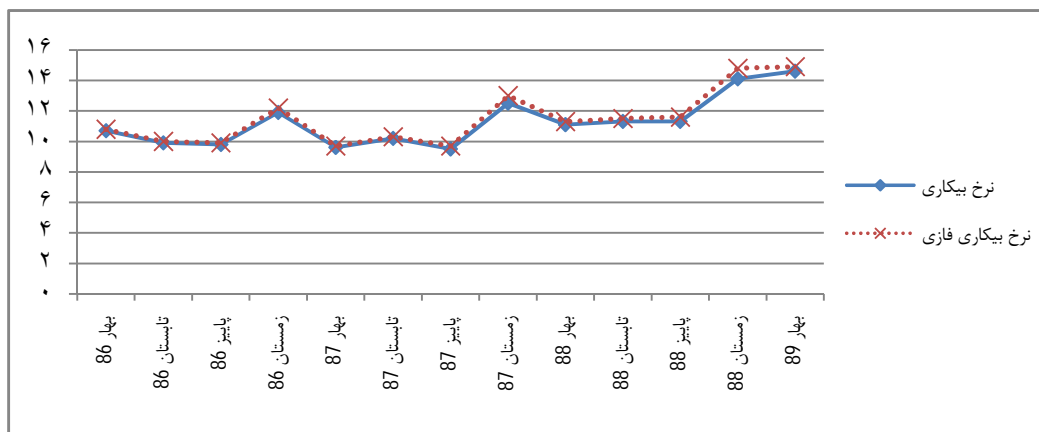

جدول 1. نسبت فازی و برآورد نرخ بیکاری فازی، سال 1386 تا بهار 1389 به تفکیک فصل

فصل	نرخ بیکاری	نرخ اشتغال ناقص	نرخ مقدار اشتغال ناقص	نسبت فازی	برآورد نرخ بیکاری فازی
بهار 89	14.6	8.1	3.6	0.3	14.9
زمستان 88	14.1	11.1	5.9	0.7	14.8
پاییز 88	11.3	8	3.4	0.3	11.6
تابستان 88	11.3	6.9	2.9	0.2	11.5
بهار 88	11.1	7.4	2.9	0.2	11.3
زمستان 87	12.5	9.5	5.3	0.5	13.0
پاییز 87	9.5	7.8	3.1	0.2	9.7
تابستان 87	10.2	5.7	2.2	0.1	10.3
بهار 87	9.6	5.3	1.9	0.1	9.7
زمستان 86	11.9	7	3.8	0.3	12.2
پاییز 86	9.8	6.1	2.4	0.1	9.9
تابستان 86	9.9	4.6	1.7	0.1	10.0
بهار 86	10.7	5.3	2	0.1	10.8

نمودار 1. مقایسه نرخ بیکاری و برآورد نرخ بیکاری فازی کشور، بهار 1386 الی بهار 1389

اشتغال با سایر انتخابها (از جمله 20 ساعت کار در هفته) تفاوت جدی در نرخ بیکاری به دست آمده ایجاد نخواهد کرد.

نتایج فوق نشان می دهد که اشتغال ناقص زمانی در کشور به شکل کاملاً محدودی وجود دارد و لذا انتخاب یک ساعت کار در هفته مرجع به عنوان ملاک

جدول 2. نسبت فازی و برآورد نرخ بیکاری فازی بر حسب استان، بهار 1389

استان	نرخ بیکاری	نرخ اشتغال ناقص	نرخ مقدار اشتغال ناقص	نسبت فازی	برآورد نرخ بیکاری فازی
کل کشور	14.6	8.1	3.6	0.3	14.9
آذربایجان شرقی	10.4	11.8	4.8	0.6	11.0
آذربایجان غربی	11.5	3.8	1.6	0.1	11.6
اردبیل	15	5.1	2	0.1	15.1
اصفهان	14.6	11.9	5.9	0.7	15.3
ایلام	13.9	14.3	5.9	0.8	14.7
بوشهر	14.6	6.7	3.1	0.2	14.8
تهران	14.6	3.3	1.4	0.0	14.6
چهارمحال و بختیاری	14.9	10.3	3.7	0.4	15.3
خراسان جنوبی	10.6	18.1	7.8	1.4	12.0
خراسان رضوی	11.8	11.7	5	0.4	12.4
خراسان شمالی	5.4	16.6	4.9	0.8	6.2
خوزستان	14.2	6.7	2.7	0.2	14.4
زنجان	10.9	6.2	3.1	0.2	11.1
سمنان	11.3	3.3	1.2	0.0	11.3
سیستان و بلوچستان	11.5	8.8	3	0.3	11.8
فارس	21.3	6.5	3.9	0.3	21.6
قزوین	13.8	9.9	4.3	0.4	14.2
قم	12.4	11.9	5	0.6	13.0
کردستان	11.2	5.9	2.5	0.1	11.3
کرمان	14.6	14.8	7.4	1.1	15.7
کرمانشاه	13.4	7.9	3.2	0.3	13.7
کهگیلویه و بویر احمد	12	10	2.8	0.3	12.3
گلستان	11.4	18.2	8.2	1.5	12.9
گیلان	13.8	5.5	2.2	0.1	13.9
لرستان	16.1	16.2	7.7	1.2	17.3
مازندران	10.5	8.1	3	0.2	10.7
مرکزی	10.3	6.2	2.5	0.2	10.5
هرمزگان	10.8	7.9	2.3	0.2	11.0
همدان	14.3	9.1	4.2	0.4	14.7
یزد	11.9	۷	3	0.2	12.1

جدول 3. نسبت فازی و برآورد نرخ بیکاری فازی بر حسب استان، زمستان 1388

استان	نرخ بیکاری	نرخ اشتغال ناقص	نرخ مقدار اشتغال ناقص	نسبت فازی	برآورد نرخ بیکاری فازی
کل کشور	14.1	11.1	5.9	0.7	14.8
آذربایجان شرقی	15.7	13.5	7.8	1.1	16.8
آذربایجان غربی	17.1	9.7	6.8	0.7	17.8
اردبیل	17.7	8.2	6.2	0.5	18.2
اصفهان	12.8	10.9	6.9	0.8	13.6
ایلام	14.5	11.7	5.4	0.6	15.1
بوشهر	12.5	8	2.9	0.2	12.7
تهران	11.1	4.9	1.7	0.1	11.2
چهارمحال و بختیاری	21.7	11.2	6.2	0.7	22.4
خراسان جنوبی	8.3	27.7	14.4	4.0	12.3
خراسان رضوی	14.3	16.4	9.1	1.5	15.8
خراسان شمالی	9.1	27	16.4	4.4	13.5
خوزستان	14.9	7	2.7	0.2	15.1
زنجان	11.9	12	9.8	1.2	13.1
سمنان	9.7	2.6	1.3	0.0	9.7
سیستان و بلوچستان	12.4	17.6	8.7	1.5	13.9
فارس	22	12.5	7.7	1.0	23.0
قزوین	16.8	9.6	5.9	0.6	17.4
قم	12.8	16	9	1.4	14.2
کردستان	15.6	9.7	6.8	0.7	16.3
کرمان	16.5	12.4	6.8	0.8	17.3
کرمانشاه	19.7	9.8	6.9	0.7	20.4
کهگیلویه و بویر احمد	15.9	10	4.3	0.4	16.3
گلستان	9.5	24.1	11.5	2.8	12.3
گیلان	15.1	10.3	5.6	0.6	15.7
لرستان	19.8	20.8	16	3.3	23.1
مازندران	5.8	18.1	6.8	1.2	7.0
مرکزی	11.1	7.8	4.7	0.4	11.5
هرمزگان	9.8	4.1	1.6	0.1	9.9
همدان	22	10.3	7.4	0.8	22.8
یزد	8.1	7.3	3	0.2	8.3

جدول 4. نسبت فازی و برآورد نرخ بیکاری فازی بر حسب استان، پاییز 1388

استان	نرخ بیکاری	نرخ اشتغال ناقص	نرخ مقدار اشتغال ناقص	نسبت فازی	برآورد نرخ بیکاری فازی
کل کشور	11.3	8	3.4	0.3	11.6
آذربایجان شرقی	10.4	8.4	4.2	0.4	10.8
آذربایجان غربی	9.6	6.9	2.3	0.2	9.8
اردبیل	11.1	8.2	4.4	0.4	11.5
اصفهان	14.1	8.2	4.2	0.3	14.4
ایلام	12	12.9	6.1	0.8	12.8
بوشهر	13.4	6	2	0.1	13.5
تهران	10.6	2.4	0.9	0.0	10.6
چهارمحال و بختیاری	14	11.5	3.7	0.4	14.4
خراسان جنوبی	5.8	12.1	4.3	0.5	6.3
خراسان رضوی	9.8	8.8	3.7	0.3	10.1
خراسان شمالی	6.5	20.5	7.5	1.5	8.0
خوزستان	14	5.9	2.6	0.2	14.2
زنجان	8	7.8	4.2	0.3	8.3
سمنان	9.3	4.4	1.7	0.1	9.4
سیستان و بلوچستان	13.9	9.8	4.8	0.5	14.4
فارس	7.1	12.2	4.4	0.5	7.6
قزوین	9.6	13.2	5.5	0.7	10.3
قم	9.4	11.7	5.1	0.6	10.0
کردستان	10.5	8.6	4.7	0.4	10.9
کرمان	10.2	8	3.7	0.3	10.5
کرمانشاه	14.4	10.3	5.1	0.5	14.9
کهگیلویه و بویر احمد	15.5	7.6	3.2	0.2	15.7
گلستان	4.4	17	6.3	1.1	5.5
گیلان	17.2	8.3	4.4	0.4	17.6
لرستان	16.5	18.2	8.7	1.6	18.1
مازندران	8.9	7.1	2.6	0.2	9.1
مرکزی	10.1	9	3.6	0.3	10.4
هرمزگان	8.5	5.5	1.3	0.1	8.6
همدان	23	11.1	9.6	1.1	24.1
یزد	9	5.9	2.5	0.1	9.1

مروری بر تحولات نرخ رشد اقتصادی و نرخ بیکاری²

مشاهده است که کار بیشتر معمولاً مستلزم تولید کالا و خدمات بیشتر در یک اقتصاد است. این کار بیشتر البته به اشکال گوناگونی از جمله ساعات کار بیشتر شاغلان فعلی و استخدام کارکنان بیشتر ایجاد می‌گردد.

قاعده اُکان در سطح بین المللی

قاعده مذکور یک قاعده همواره برقرار نیست بلکه بر اساس آنچه گفته شد می‌تواند بسته به زمان و شرایط کشورها وضعیت به گونه دیگری باشد. به طور مثال بهره‌وری افزون‌تر در یک اقتصاد ممکن است منجر به عدم برقراری قاعده فوق گردد.

آمارها نشان می‌دهند از آغاز سال 2003 تا پایان نخستین فصل سال 2006، تولید ناخالص داخلی در ایالات متحده آمریکا با نرخ متوسط سالانه 3.4 رشد یافته و مطابق انتظار بیکاری در طی این دوره روندی نزولی طی نموده است. در طول سال پس از آن متوسط رشد روندی کاهشی داشت اما نرخ بیکاری نیز همگام با آن کاهش یافت.⁴ این وضعیت به طور جدی باعث تعجب آن دسته از اقتصاددانان و سیاست‌گذارانی گردید که انتظار داشتند به سبب کاهش خروجی اقتصاد، نرخ بیکاری افزایش یابد.

عدم برقراری قاعده فوق در بسیاری از اقتصادهای دیگر نیز ملاحظه شده است. به عنوان مثالی دیگر رشد GDP کشور اندونزی از 6.1 درصد در سال 2008 به 4.5 درصد در سال 2009 تقلیل یافته در

عوامل موثر بر افزایش اشتغال در یک اقتصاد همواره مورد علاقه محققان و سیاستگذاران بازار کار بوده است. در این میان تولید ناخالص داخلی نیز به عنوان یکی از متغیرهای مهم اقتصادی جهت مطالعه رفتار نرخ بیکاری مطرح بوده است که در این زمینه مطالعات بسیاری در سطح جهان توسط محققان صورت پذیرفته است. به صورت تئوریک انتظار می‌رود کاهش نرخ رشد اقتصادی منتج به افزایش نرخ بیکاری خواهد شد.

قاعده اُکان

ارتباط منفی رشد GDP و بیکاری، "قاعده اُکان"³ نامیده می‌شود. اولین بار آرتور اُکان در مقاله خود در سال 1962 این موضوع را منعکس نمود. البته در واقع قاعده اُکان بیشتر نمایانگر یک ارتباط آماری است تا یک رابطه ساختاری اقتصادی مفروض. بنابراین همچون دیگر ارتباط‌های آماری، در یک اقتصاد کلان در حال تغییر نیازمند بازنگری و به هنگام شدن است. به طور کلی این قاعده بیان می‌دارد که به طور تقریبی در مقابل هر 3 درصد رشد اقتصادی، یک درصد کاهش در نرخ بیکاری حاصل خواهد شد. شواهد حاکی از آن است که ارتباط اُکان بین تغییرات در نرخ رشد اقتصادی و نرخ بیکاری، به طور قابل ملاحظه‌ای در طول زمان و در طی چرخه اقتصادی و بسته به کشور یا مناطق تحت مطالعه متفاوت بوده است. قاعده اُکان نشأت گرفته از این

2 تالیف: الهام یآوری و رامین بهزاد - پژوهشگران بازار کار

Okun's Law³

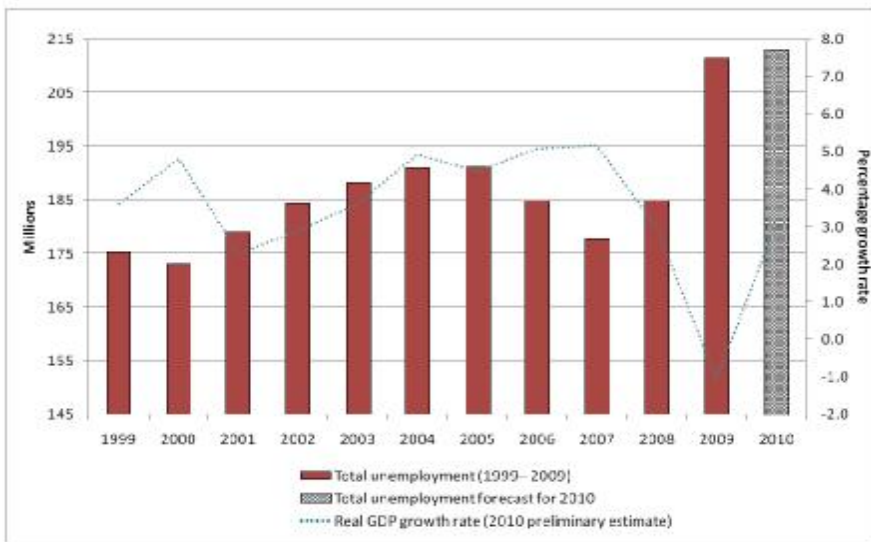
⁴ رجوع شود به مقاله How useful is Okun's Law? By Edward S. Knotek

تحقیق اخیر سازمان بین المللی کار می باشد، روندهای GDP و بیکاری جهانی را نشان می دهد. به طور مثال طی سالهای 2001 تا 2004 رشد GDP همواره صعودی بوده اما در مقابل نرخ بیکاری نیز افزایش یافته است.

در حالی که طی همین مدت نرخ بیکاری نیز از 8.4 درصد به 7.9 درصد کاهش یافته است.⁵ حالی که طی همین مدت نرخ بیکاری نیز از 8.4 درصد به 7.9 درصد کاهش یافته است.⁶ باید اشاره داشت مطالعات، حتی به عکس ارتباط یاد شده نیز دلالت دارند. نمودار زیر که برگرفته از

مقایسه تغییرات نرخ بیکاری و رشد اقتصادی جهانی طی سالهای 1999 تا 2010

Note: 2009 and 2010 are preliminary estimates.

Source: ILO: Global Employment Trends (Geneva, Jan. 2010); IMF: World Economic Outlook (Washington, DC, Oct. 2009).

⁵ رجوع شود به مقاله The fiscal stimulus package in Indonesia and its impact on employment creation, by Kazutoshi Chatani and Christoph Ernst

⁶ رجوع شود به مقاله The fiscal stimulus package in Indonesia and its impact on employment creation, by Kazutoshi Chatani and Christoph Ernst

تحقیقات، مطالعه اخیر صورت گرفته توسط سازمان بین‌المللی کار⁷ است. در این بررسی موضوع اثر گذاری رشد GDP با وقفه‌ای (Lag) زمانی بر نرخ بیکاری مورد مطالعه قرار گرفته است. به عبارت بهتر امکان اثر گذاری رشد اقتصادی پس از دوره‌ای زمانی؛ همچون یک سال، دو سال و یا بیشتر؛ بر نرخ بیکاری در تحقیق دخالت داده شده است که فرضی منطقی و برخوردار از ادله قوی بسیار است. جدول زیر ضرایب اثرگذاری وقفه‌های زمانی گوناگون را نشان می‌دهد.

بنابر آنچه عنوان شد، رشد GDP تنها عامل اثر گذار بر ایجاد اشتغال نبوده است و بنابراین برای ارزیابی دقیقتر باید عوامل دیگری نیز مد نظر قرار گیرند.

مطالعات بیشتر پیرامون نحوه اثر گذاری رشد GDP بر نرخ بیکاری

باید اضافه نمود تحقیقات بسیاری در زمینه چگونگی اثرگذاری GDP بر نرخ بیکاری در سطح جهان انجام شده است. یکی از جدیدترین این

د جهان امروز آمار و اطلاعات قدرت است

نتایج حاصل از اعمال رگرسیون خطی¹

	High income	Upper middle income	Lower middle income
GDP (annual growth rate)	0.0238 (3.39)**	0.2785 (5.69)**	0.0481 (0.61)
Lag 1 of GDP	0.0311 (4.16)**		0.2624 (3.45)**
Lag 2 of GDP	0.0347 (4.52)**		
Lag 3 of GDP	0.0289 (3.75)**		
Lag 4 of GDP	0.0124 (1.68)*		
Lag 5 of GDP	0.0126 (1.88)*		
Constant	0.0123 (0.37)	0.4126 (1.51)	0.3731 (0.81)
Fixed effects	Yes	Yes	Yes
Observations	737	211	115
Number of crisis episodes	26	33	21

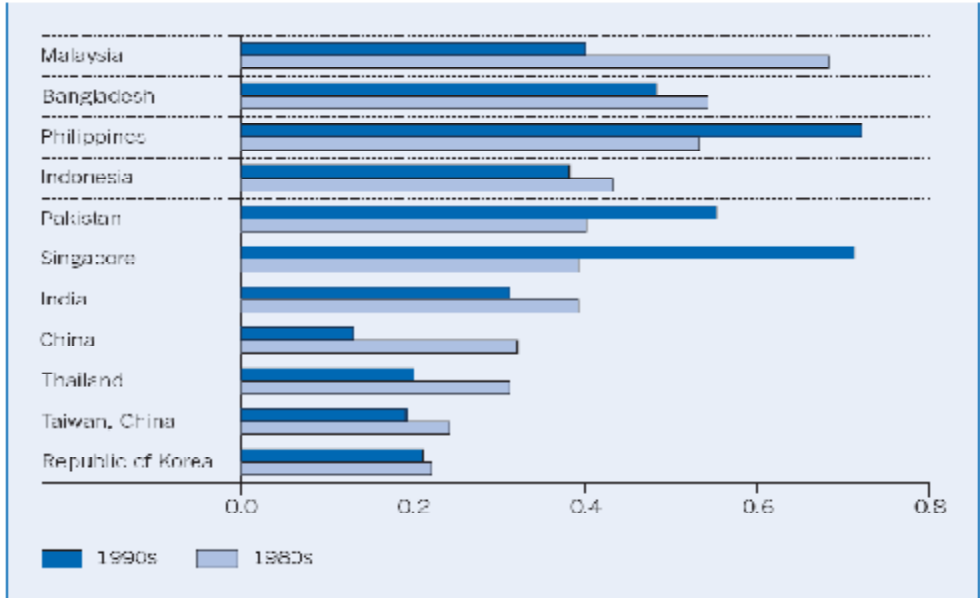
¹ Estimated based on ordinary least squares. All regressions are controlled for country-fixed effects. Absolute value of t-statistics in parentheses. Significance levels: * significant at 5 per cent; ** significant at 1 per cent.

برای مطالعه عمیق‌تر اثرپذیری نرخ بیکاری از رشد اقتصادی و کنترل عامل وقفه زمانی، می‌توان افزایش اشتغال ناشی از یک درصد افزایش در GDP را در طول یک دوره زمانی گسترده بررسی کرد.

نتایج حاکی از آن است که حتی وقفه زمانی پنج ساله نیز در برخی اقتصادها (عمدتاً کشورهای با درآمد به نسبت زیاد) بر کاهش نرخ بیکاری اثر گذار است. البته این رابطه می‌تواند در جهت عکس هم مورد توجه قرار گیرد؛ یعنی در مواردی کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال با یک وقفه زمانی به صعود رشد اقتصادی منجر شود. این تاخیر زمانی مربوط به دوره زمانی بین آغاز پروژه‌های بزرگ (ایجاد اشتغال) و بهره برداری از آنها (تولید و افزایش رشد اقتصادی) است.

افزایش اشتغال به سبب 1% افزایش در GDP، برای برخی کشورهای آسیایی در طول دهه های 1980 و 1990

Source: Kapsos (2005).

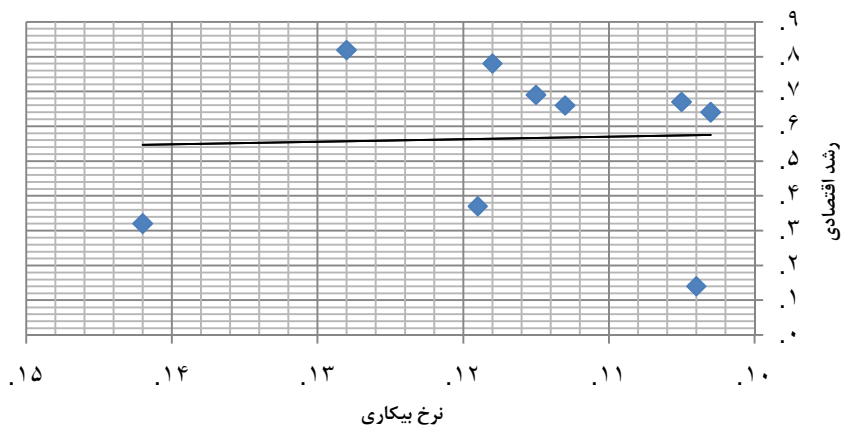
نرخ بیکاری و رشد اقتصادی سالانه در ایران و برخی از کشورهای جهان

جدول زیر نرخ بیکاری و رشد اقتصادی کشور طی سالهای 1380 تا 1388 را نشان می‌دهد. برای مطالعه برقراری یا عدم برقراری قاعده آکان طی این مدت، تحلیل رگرسیونی زیر صورت گرفته است.

همانگونه که ملاحظه می‌شود حتی میزان اثرگذاری یک درصد افزایش GDP بر ایجاد اشتغال در طی یک دوره ده ساله برای کشورهای مختلف یکسان نمی‌باشد و این حاکی از ضریب متفاوت اثرگذاری آن در اقتصادهای گوناگون است.

آمار مقایسه ای نرخ بیکاری و رشد اقتصادی ایران در سالهای دهه 80

سال	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	1380
رشد اقتصادی	3.7	1.4	6.7	6.6	6.9	6.4	7.8	8.19	3.2
نرخ بیکاری	11.9	10.4	10.5	11.3	11.5	10.3	11.8	12.8	14.2
تغییرات نرخ بیکاری	1.5	-0.1	-0.8	-0.2	1.2	-1.5	-1	-1.4	-----

ماخذ: گزارشهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مرکز آمار ایران

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.۴۵۲ ^a	.۲۰۵	.۰۷۲	۱.۰۸۷۸۷

a. Predictors: (Constant), GDP

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	۱.۸۲۸	۱	۱.۸۲۸	۱.۵۴۵	.۲۶۰ ^a
	Residual	۷.۱۰۱	۶	۱.۱۸۳		
	Total	۸.۹۲۹	۷			

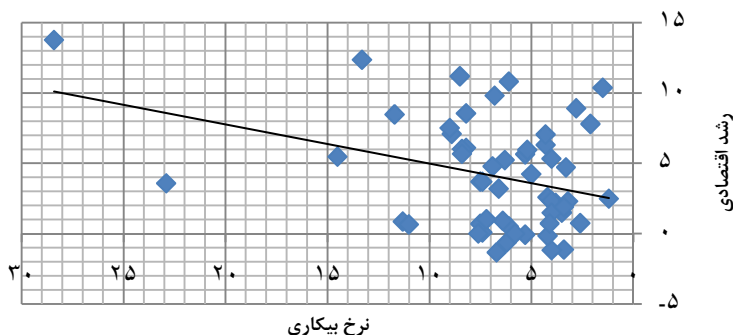
a. Predictors: (Constant), GDP

b. Dependent Variable: Change in Unemployment rate

آکان برقرار نبوده است. همین نتیجه را با استفاده از آمار کشور های مختلف جهان هم می توان مشاهده کرد:

این تحلیل حاکی از آن است که طی مدت مذکور ارتباط خطی معنی داری بین نرخ رشد اقتصادی و نرخ بیکاری کشور مشاهده نشده است و در واقع قاعده

آمار مقایسه ای از آخرین آمار نرخ بیکاری و رشد اقتصادی برخی از کشورهای جهان⁸

⁸ year book of labor statistics ۲۰۰۹ & IMF report on country economic growth rates

کشور	نرخ بیکاری	رشد اقتصادی	سال
MEXICO	3.5	1.502	2008
MONGOLIA	2.8	8.9	2008
NEW ZEALAND	4.2	-0.155	2008
NORWAY	2.6	0.751	2008
PAKISTAN	5.3	5.638	2007
PERU	6.8	9.804	2008
PHILIPPINES	7.4	3.692	2008
PORTUGAL	7.6	0.018	2008
RUSSIAN FEDERATION	6.3	5.228	2008
SAUDI ARABIA	5	4.23	2008
SINGAPORE	4	1.487	2008
SOUTH AFRICA	22.9	3.576	2008
SPAIN	11.3	0.864	2008
SRI LANKA	5.2	5.95	2008
SWEDEN	6.2	-0.613	2008
SWITZERLAND	3.4	1.897	2008
SYRIANARAB EPUBLIC	8.4	5.675	2007
TAIWAN	4.1	0.73	2008
TANZANIA	4.3	7.042	2006
THAILAND	1.2	2.484	2008
TUNISIA	14.5	5.471	2003
TURKEY	11	0.659	2008
UNITEDARABEMIRATES	4.00	5.323	2008
UNITED KINGDOM	5.3	-0.065	2008
UNITED STATES	5.8	0	2008
VENEZUELA	6.9	4.782	2008
VIETNAM	2.1	7.789	2004

کشور	نرخ بیکاری	رشد اقتصادی	سال
AFGHANISTAN	8.5	11.176	2005
ARGENTINA	9.5	8.466	2006
ARMENIA	28.4	13.749	2007
AUSTRALIA	4.2	2.588	2008
AUSTRIA	3.8	2.179	2008
AZERBAIJAN	6.1	10.8	2008
BANGLADESH	4.3	6.302	2005
BRAZIL	8.2	6.091	2007
CANADA	6.1	0.518	2008
CHILE	7.5	3.7	2008
DENMARK	3.4	-1.121	2008
EGYPT	8.9	7.088	2007
FINLAND	6.4	0.922	2008
FRANCE	7.4	0.091	2008
GABON	4	2.317	2008
GEORGIA	13.3	12.348	2007
GERMANY	7.5	0.703	2008
GREECE	7.2	1.023	2008
INDONESIA	8.4	6.014	2008
ITALY	6.7	-1.323	2008
JAPAN	4	-1.165	2008
KAZAKHSTAN	6.6	3.2	2008
KOREA, REPUBLIC OF	3.2	2.298	2008
KUWAIT	1.5	10.357	2005
KYRGYZSTAN	8.2	8.543	2007
LEBANON	9	7.5	2007
MALAYSIA	3.3	4.708	2008

خلاصه و جمع بندی

ثالثاً به این دلیل که رشد اقتصادی در مقایسه با سال‌های قبل معنا پیدا می‌کند، به میزان تولید یا نرخ اشتغال سالهای گذشته هم مربوط است. به عبارت دیگر یک نرخ مثبت اما پایین رشد بعد از چند سال پیاپی رشد بالای اقتصادی از وضعیت رو به رشد اقتصادی یک کشور و احتمالاً نرخ پایین بیکاری آن خبر می‌دهد. در صورتی که نرخ بالای رشد اقتصادی، به دنبال سالهای رکود لزوماً به معنای کاهش جدی در نرخ بیکاری نیست.

رابعاً به جهت تاخیر زمانی لازم برای رسیدن طرح‌های اقتصادی به نتیجه کامل، این امکان وجود دارد که با شروع این طرح‌ها عده‌ای به بازار کار جذب شوند (کاهش نرخ بیکاری) اما تولید و افزایش رشد اقتصادی با یک تاخیر چند ساله اتفاق بیفتد. از سوی دیگر با افزایش رشد اقتصادی ظرفیت‌های جدیدی از اشتغال به جامعه معرفی می‌شود که ممکن است استفاده از این ظرفیت‌ها در جهت ایجاد فرصت‌های شغلی (مثلاً برای گسترش صنایع پشتیبان) چند سالی به طول بینجامد.

اگرچه به کار گماری نیروی کار در مشاغل مولد و در نتیجه افزایش تولید ملی از عوامل مهم شکوفایی اقتصادی کشور و موجب افزایش رشد اقتصادی آن است، بر اساس آمار موجود وابستگی خطی قوی میان نرخ بیکاری و رشد اقتصادی مشاهده نمی‌شود. دلیل این امر را عمدتاً باید در موارد زیر جستجو کرد:

اولاً کیفیت مشاغل ایجاد شده، تعداد ساعات اشتغال به کار در هفته و مولد بودن آنها و همچنین بهره‌وری نیروی کار - که خود تابعی از توانمندی‌های علمی، مهارتی و انگیزشی مرتبط با شغل است - تاثیر بسزایی در افزایش میزان تولید ناشی از افزایش نیروی به کارگمارده شده خواهد داشت.

ثانیاً از آنجا که شاخص "رشد اقتصادی" به مقایسه ارزش مالی تولیدات کشور در سالهای متوالی می‌پردازد، تغییر قیمت‌های جهانی - از جمله کاهش قیمت‌ها به دلیل کمبود تقاضای ناشی از رکود اقتصاد جهانی - می‌تواند تاثیر جدی بر رشد اقتصادی کشورها داشته باشد که مستقل از میزان اشتغال یا تولید است.

فصل سوم آمارهای تامین اجتماعی

آیا می دانید تعداد بیمه شدگان حادثه دیده ناشی از کار تا پایان اسفند ماه 1389، در کل کشور 22559 نفر بوده است؟

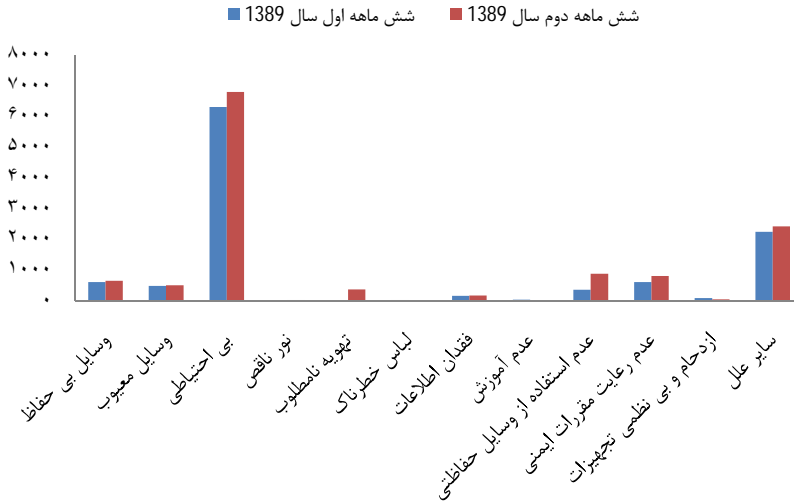
توزیع حوادث ناشی از کار به تفکیک علت وقوع حادثه در شش ماهه اول و دوم سال 1389

شش ماهه دوم	شش ماهه اول	علت وقوع حادثه
666	618	وسایل بی حفاظ
518	494	وسایل معیوب
6804	6316	بی احتیاطی
38	18	نور ناقص
378	22	تهویه نامطلوب
7	32	لباس خطرناک
180	168	فقدان اطلاعات
26	41	عدم آموزش
896	361	عدم استفاده از وسایل حفاظتی
815	615	عدم رعایت مقررات ایمنی
55	95	ازدحام و بی نظمی تجهیزات
2432	2252	سایر علل
۱۲۸۱۵	۱۱۰۳۲	جمع کل

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی - دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی
* ذکر این نکته ضروری است که دلیل مغایرت جمع کل جدول فوق با جمع کل حادثه دیدگان، امکان تعدد وقوع
رخدادی با بیش از یک علت برای یک حادثه دیده می‌باشد.

توزیع حوادث ناشی از کار در کل کشور در شش ماهه اول و دوم سال 1389 به تفکیک علت وقوع حادثه

شاهد افزایش وقوع حوادث در شش ماهه دوم سال هستیم.

همچنین می‌توان دید در این دوره زمانی تعداد وقوع حادثه در اثر تهویه نامطلوب رشد فزاینده‌ای داشته و با ورود به فصول سرد سال، از 22 اتفاق در شش ماهه اول سال به 378 اتفاق در شش ماهه دوم سال رسیده است.

همانطور که در نمودار مشاهده می‌شود وقوع حوادث ناشی از کار در اثر "بی احتیاطی" بیشترین علت وقوع حادثه در نیمه اول و دوم سال می باشد. در این میان تعداد حوادث بجز وقوع حادثه در اثر سه عامل، پوشیدن لباس خطرناک، عدم آموزش و ازدحام و بی نظمی تجهیزات که در شش ماهه دوم نسبت به شش ماهه اول کاهش داشته است، در سایر موارد

تعداد بیمه شدگان حادثه دیده ناشی از کار به تفکیک جنسیت - پایان اسفند ماه 1389

استان	مرد	زن	جمع
آذربایجان شرقی	1154	27	1181
آذربایجان غربی	607	6	613
اردبیل	191	3	194
اصفهان	1952	63	2015
البرز	857	15	872
ایلام	385	4	389
بوشهر	286	1	287
شهرستانهای تهران	1273	22	1295
تهران بزرگ	2407	56	2463
چهارمحال و بختیاری	338	5	343
خراسان رضوی	612	12	624
خراسان جنوبی	69	1	70
خراسان شمالی	102	4	106
خوزستان	1616	10	1626
زنجان	678	6	684
سمنان	636	22	658
سیستان و بلوچستان	135	3	138
فارس	1386	32	1418
قزوین	1068	14	1082
قم	170	0	170
کردستان	228	5	233
کرمان	395	3	398
کرمانشاه	383	1	384
کهگیلویه و بویراحمد	160	3	163
گلستان	387	3	390
گیلان	744	13	757
لرستان	230	0	230
مازندران	921	21	942
مرکزی	1558	20	1578
هرمزگان	322	2	324
همدان	326	5	331
یزد	586	15	601
جمع	22162	397	22559

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی - دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی

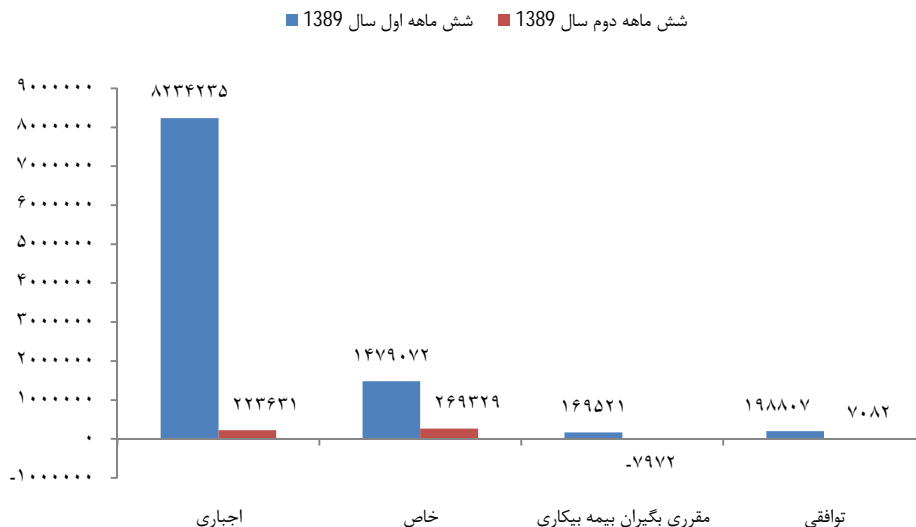
تعداد بیمه شدگان اصلی به تفکیک نوع بیمه و استان - پایان اسفند ماه 1389

توافقی	مقرری بگیران بیمه بیکاری	خاص	اجباری	جمع	استان
205889	161549	1748401	8457866	10573705	کل کشور
5741	9595	142409	352937	510682	آذربایجان شرقی
8450	4972	59385	194883	267690	آذربایجان غربی
2401	1822	28459	93136	125818	اردبیل
11882	16451	196109	636854	861296	اصفهان
2302	11329	60955	240784	315370	البرز (کرج)
3100	353	10366	58106	71925	ایلام
6898	2137	10956	251148	271139	بوشهر
947	908	35656	78636	116147	چهارمحال و بختیاری
1171	409	11898	55391	68869	خراسان جنوبی
13340	11828	98302	548582	672052	خراسان رضوی
578	606	13311	60384	74879	خراسان شمالی
6040	6095	58744	618038	688917	خوزستان
1970	3964	25995	101499	133428	زنجان
901	2567	18220	113695	135383	سمنان
4712	571	20379	123203	148865	سیستان و بلوچستان
14699	24795	228994	1776988	2045476	تهران بزرگ
495	10675	62317	351677	425164	شهرستانهای تهران
11876	8591	112146	429021	561634	فارس
1334	6237	33183	158190	198944	قزوین
32876	1692	30011	102831	167410	قم
3005	2255	35711	103414	144385	کردستان
6287	1999	56462	231372	296120	کرمان
1855	2273	39318	145241	188687	کرمانشاه
1560	268	5169	65976	72973	کهگیلویه و بویر احمد
6481	2600	26489	144852	180422	گلستان
2498	5765	63464	225608	297335	گیلان
13741	2138	34052	126104	176035	لرستان
27593	7327	91083	350643	476646	مازندران
2206	4881	40644	197391	245122	مرکزی
3421	1038	9178	218764	232401	هرمزگان
3031	2066	46730	120578	172405	همدان
2498	3342	42306	181940	230086	یزد

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی - دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی

توزیع تعداد بیمه شدگان اصلی سازمان تامین اجتماعی در شش ماهه اول و دوم سال 1389 و تفکیک نوع بیمه در کل کشور

است. در خصوص مقرری بگیران بیمه بیکاری می‌توان گفت نه تنها افزایشی در این خصوص دیده نمی‌شود، بلکه در شش ماهه دوم سال به میزان 7972 نفر نیز از این مجموعه خارج شده‌اند.

نمودار فوق بیانگر این است که تعداد بیمه شدگان اصلی به تفکیک نوع بیمه (بجز مقرری بگیران بیمه بیکاری) در شش ماهه دوم سال 1389، نسبت به نیمه اول سال در کل کشور رشد بسیار کمی داشته

تعداد مستمری بگیران به تفکیک نوع مستمری و استان - پایان اسفند ماه 1389

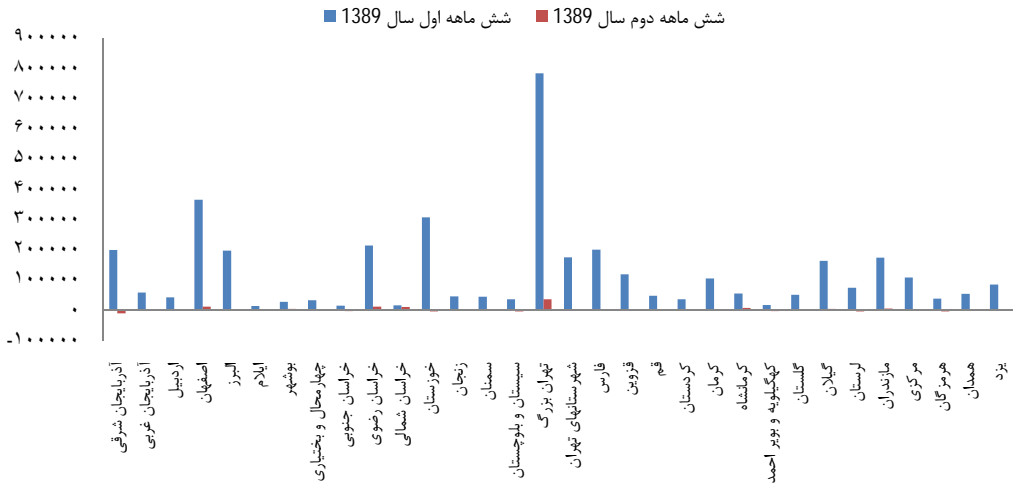
استان	بازنشسته	از کار افتاده	بازمانده	جمع بر اساس نفر *
کل کشور	999146	104289	928734	2032169
آذربایجان شرقی	46294	6471	41171	93936
آذربایجان غربی	14424	1997	16595	33016
اردبیل	9638	1537	11038	22213
اصفهان	100866	6935	87624	195425
البرز	52025	4808	39233	96066
ایلام	2713	747	3465	6925
بوشهر	6172	1681	9644	17497
چهارمحال و بختیاری	6919	1320	8621	16860
خوزستان	60620	6927	84323	151870
خراسان رضوی	55598	7069	56809	119476
خراسان جنوبی	3839	498	3252	7589
خراسان شمالی	3795	771	5746	10312
زنجان	11550	1659	9266	22475
سمنان	12249	1505	12263	26017
سیستان و بلوچستان	6121	1094	7504	14719
شهرستانهای تهران	44976	4375	38168	87519
تهران بزرگ	228660	14677	194648	437985
فارس	46821	6908	47728	101457
قزوین	30072	1760	17184	49016
قم	11791	1579	11777	25147
کردستان	7900	1669	9913	19482
کرمان	25584	3454	28465	57503
کرمانشاه	13305	2003	17335	32643
کهگیلویه و بویر احمد	3193	649	4533	8375
گلستان	12099	1861	12359	26319
گیلان	47459	4865	34496	86820
لرستان	15113	1815	16432	33360
مازندران	49432	4951	38739	93122
هرمزگان	7898	764	9544	18206
همدان	11876	2401	16831	31108
مرکزی	26974	2605	17444	47023
یزد	23170	2934	16584	42688

* جمع بر اساس نفر = بازنشسته + از کار افتاده + بازمانده

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی - دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی

توزیع تعداد مستمری بگیران اصلی و تبعی در شش ماهه اول و دوم سال 1389 به تفکیک استان

لرستان و هرمزگان نه تنها مستمری بگیران اصلی و تبعی جدید در نیمه دوم سال نداشته‌اند، بلکه با رشد منفی در این مقطع از سال مواجه بوده‌اند. یعنی در نیمه دوم سال از تعداد مستمری بگیران اصلی و تبعی آنها کاسته شده است.

همانطور که نمودار نشان می‌دهد، تعداد مستمری بگیران اصلی و تبعی در نیمه اول سال بسیار بیشتر از نیمه دوم سال می‌باشد. در این میان استانهای آذربایجان غربی، چهارمحال و بختیاری، خراسان جنوبی، خوزستان، سیستان و بلوچستان، کهگیلویه و بویراحمد،

تعداد بیمه شدگان و مستمری بگیران اصلی و تبعی به تفکیک استان - پایان اسفند ماه 1389

تحت پوشش	مستمری بگیران			بیمه شدگان			استان
	جمع	تبعی	اصلی	جمع	تبعی	اصلی	
32460285	4043789	2011620	2032169	28416496	17842791	10573705	کل کشور
1543979	191170	97234	93936	1352809	842127	510682	آذربایجان شرقی
810985	60707	27691	33016	750278	482588	267690	آذربایجان غربی
406975	44241	22028	22213	362734	236916	125818	اردبیل
2690429	379679	184254	195425	2310750	1449454	861296	اصفهان
1038982	201937	105871	96066	837045	521675	315370	البرز
207003	15439	8514	6925	191564	119639	71925	ایلام
653299	34502	17005	17497	618797	347658	271139	بوشهر
359936	33593	16733	16860	326343	210196	116147	چهارمحال و بختیاری
2345035	305120	153250	151870	2039915	1350998	688917	خوزستان
2083681	228678	109202	119476	1855003	1182951	672052	خراسان رضوی
195996	13866	6277	7589	182130	113261	68869	خراسان جنوبی
243034	28619	18307	10312	214415	139536	74879	خراسان شمالی
405287	48674	26199	22475	356613	223185	133428	زنجان
402766	48987	22970	26017	353779	218396	135383	سمنان
483938	34784	20065	14719	449154	300289	148865	سیستان و بلوچستان
1330927	179074	91555	87519	1151853	726689	425164	شهرستان‌های تهران
5829024	820538	382553	437985	5008486	2963010	2045476	تهران بزرگ
1677289	203145	101688	101457	1474144	912510	561634	فارس
676937	120067	71051	49016	556870	357926	198944	قزوین
555509	51355	26208	25147	504154	336744	167410	قم
432050	38036	18554	19482	394014	249629	144385	کردستان
946529	107435	49932	57503	839094	542974	296120	کرمان
581471	64784	32141	32643	516687	328000	188687	کرمانشاه
233314	17400	9025	8375	215914	142941	72973	کهگیلویه و بویراحمد
551290	53277	26958	26319	498013	317591	180422	گلستان
967981	169977	83157	86820	798004	500669	297335	گیلان
606154	72762	39402	33360	533392	357357	176035	لرستان
1481162	181946	88824	93122	1299216	822570	476646	مازندران
670043	36389	18183	18206	633654	401253	232401	هرمزگان
545323	57425	26317	31108	487898	315493	172405	همدان
772122	112809	65786	47023	659313	414191	245122	مرکزی
731835	87374	44686	42688	644461	414375	230086	یزد

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی - دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی

فصل چهارم آمارهای اقتصادی

آیا می دانید:

شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در فروردین ماه 1390 در تمام استان‌های کشور (به جز استان یزد که 1/3 درصد کاهش داشت) با افزایش همراه بود. بیشترین میزان افزایش متعلق به استان سمنان معادل 2/2 درصد و کمترین آن مربوط به استان آذربایجان غربی معادل 0/1 درصد بود. شاخص مذکور در استان تهران معادل 0/9 درصد افزایش داشته است.

شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری
اعداد شاخص کل به تفکیک ماه و درصد تغییرات سالانه آن (نرخ تورم) در سال‌های مختلف
(سال 1383 بعنوان سال پایه انتخاب شده است)

سال	فروردین	اردیبهشت	مرداد	تیر	مرداد	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	متوسط سال	*درصد تغییر سالانه (نرخ تورم)
1369	6.7	6.6	6.6	606	6.5	6.6	6.7	6.9	7.0	7.1	7.3	6.8	9.0
1370	7.4	7.6	7.6	7.7	7.9	8.1	8.2	8.4	8.6	8.9	9.4	8.2	20.7
1371	9.8	9.6	9.8	9.8	9.9	10.1	10.1	10.3	10.5	10.9	11.2	10.2	24.4
1372	11.5	11.5	11.7	11.7	11.9	12.1	12.4	13.0	13.3	13.7	14.4	12.5	22.9
1373	14.7	15.0	15.3	15.5	15.7	16.3	17.1	17.4	18.1	19.5	20.8	16.9	35.2
1374	22.2	23.7	23.9	23.7	23.9	24.5	25.0	26.4	27.2	27.8	28.4	25.2	49.4
1375	30.0	30.0	29.8	29.9	30.0	30.4	30.8	31.9	32.3	32.8	33.3	31.0	23.2
1376	34.5	35.1	35.3	35.3	35.7	35.9	36.0	36.9	37.8	38.9	39.4	36.4	17.3
1377	40.9	41.0	41.0	41.5	41.7	42.1	42.6	44.4	45.0	45.8	46.9	43.0	18.1
1378	49.5	49.9	50.3	49.9	50.2	50.6	51.2	52.8	53.9	54.6	55.3	51.6	20.1
1379	56.0	56.1	56.9	56.4	57.0	57.5	57.8	59.6	60.0	60.5	61.6	58.2	12.6
1380	62.7	62.7	62.8	63.3	63.7	64.0	64.4	64.7	65.9	66.9	67.7	64.8	11.4
1381	70.1	71.1	72.8	73.0	73.2	74.4	74.2	76.7	78.3	79.8	80.8	75.0	15.8
1382	82.6	83.4	84.6	85.2	85.4	85.3	85.9	88.9	90.0	90.6	92.1	86.7	15.6
1383	94.5	95.7	96.9	98.1	98.7	98.9	100.1	102.0	103.3	104.5	106.4	100.0	15.2
1384	110.0	109.1	108.9	108.2	108.0	108.4	109.2	111.4	112.3	113.3	115.1	110.4	10.4
1385	115.8	116.9	119.0	118.9	119.4	121.7	123.4	127.4	129.9	131.6	133.0	123.5	11.9
1386	135.3	136.3	138.1	139.2	140.0	143.5	145.7	152.4	154.8	158.2	162.9	146.2	18.4
1387	168.0	170.8	174.6	175.5	178.7	185.7	188.7	192.6	191.9	191.1	191.9	183.3	25.4
1388	194.0	196.4	199.9	200.0	202.1	202.9	203.1	206.8	206.9	208.1	211.9	203.0	10.8
1389	214.0	214.9	216.4	218.8	221.5	223.2	227.2	233.3	239.6	245.6	254.0	228.2	12.4
	256.1												
	1390												

*درصد تغییر از اعداد کامل محاسبه شده است.

ماخذ: سایت بانک مرکزی ایران www.cbi.ir

افزایش یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها معادل $25/3$ درصد افزایش نشان می‌دهد. در گروه مذکور شاخص بهای خوراکی‌ها $25/7$ درصد و آشامیدنی‌ها $11/5$ درصد نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش داشته است.

2- گروه دخانیات

در ماه مورد بررسی، شاخص بهای گروه دخانیات نسبت به ماه قبل معادل $0/4$ درصد افزایش یافت. این افزایش بیشتر ناشی از بالا رفتن شاخص بهای سیگار خارجی معادل $0/4$ درصد بود. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه دخانیات $0/4$ درصد کاهش داشته است.

3- پوشاک و کفش

در فروردین ماه 1390، شاخص بهای گروه پوشاک و کفش نسبت به ماه قبل $0/6$ درصد افزایش یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه پوشاک و کفش معادل $15/5$ درصد افزایش داشته است.

4- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها

در فروردین ماه 1390، شاخص بهای گروه مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها نسبت به ماه قبل با افزایشی معادل $0/3$ درصد همراه بود. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه مسکن، آب برق و گاز و سایر سوختها $16/5$ درصد افزایش داشته است.

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری

ایران، (شاخص تورم) در فروردین ماه 1390

(بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - www.cbi.ir)

شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران (شاخص تورم) در فروردین ماه 1390 به عدد $256/1$ رسید که نسبت به ماه قبل $0/8$ درصد افزایش داشت. این تغییر از $3/4$ درصد افزایش مربوط به اسفند ماه، کمتر بوده است. شاخص مذکور نسبت به ماه مشابه سال قبل $19/7$ درصد افزایش یافت. میزان تورم در دوازده ماه منتهی به فروردین ماه 1390 نسبت به دوازده ماه منتهی به فروردین ماه 1389 معادل $13/2$ درصد می‌باشد.

شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در فروردین ماه 1390 پس از حذف نوسانات فصلی نسبت به ماه قبل $0/3$ درصد افزایش یافت. شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در فروردین ماه 1390 در تمام استان‌های کشور (به جز استان یزد که $1/3$ درصد کاهش داشت) با افزایش همراه بود. بیشترین میزان افزایش متعلق به استان سمنان معادل $2/2$ درصد و کمترین آن مربوط به استان آذربایجان غربی معادل $0/1$ درصد بود. شاخص مذکور در استان تهران معادل $0/9$ درصد افزایش داشته است.

گروه های اصلی

1- خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها

در فروردین ماه 1390 شاخص بهای گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در مقایسه با ماه قبل معادل $1/7$ درصد

یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه تفریح و امور فرهنگی معادل $8/6$ درصد افزایش داشته است.

10- تحصیل

در فروردین ماه 1390، شاخص بهای گروه تحصیل نسبت به ماه قبل تقریباً بدون تغییر بود. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه تحصیل $11/7$ درصد افزایش داشته است.

11- رستوران و هتل

در ماه مورد گزارش، شاخص بهای گروه رستوران و هتل نسبت به ماه قبل $1/5$ درصد افزایش یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه رستوران و هتل $15/5$ درصد افزایش داشته است.

12- کالاها و خدمات متفرقه

در فروردین ماه 1390، شاخص بهای گروه کالاها و خدمات متفرقه نسبت به ماه قبل با افزایش معادل $2/2$ درصد مواجه شد. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه کالاها و خدمات متفرقه $14/9$ درصد افزایش داشته است.

5- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه

در ماه مورد بررسی، شاخص بهای اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه نسبت به ماه قبل معادل $0/6$ درصد افزایش یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه معادل $13/9$ درصد افزایش داشته است.

6- بهداشت و درمان

در فروردین ماه 1390، شاخص بهای گروه بهداشت و درمان نسبت به ماه قبل با افزایش معادل $0/4$ درصد مواجه شد. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه بهداشت و درمان $16/3$ درصد افزایش داشته است.

7- حمل و نقل

در ماه مورد گزارش، شاخص بهای گروه حمل و نقل نسبت به ماه قبل $0/5$ درصد افزایش یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای گروه حمل و نقل $30/0$ درصد افزایش داشته است.

8- ارتباطات

در فروردین ماه 1390، شاخص بهای گروه ارتباطات نسبت به ماه قبل $0/1$ درصد افزایش یافت. در مقایسه با ماه مشابه سال قبل شاخص بهای ارتباطات $0/1$ درصد افزایش داشته است.

9- تفریح و امور فرهنگی

در ماه مورد بررسی، شاخص بهای گروه تفریح و امور فرهنگی نسبت به ماه قبل معادل $2/8$ درصد کاهش

اعلام و انتشار آمارهای رسمی کشور، ارقام "شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری کشور" مربوط به تغییرات این شاخص به صورت سری زمانی ماهانه برای سالهای 1389 و 1390 به شرح جدول زیر اعلام می گردد.

تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری (مرکز آمار ایران - www.amar.org.ir)

در راستای اجرای ماده 54 قانون برنامه پنجم توسعه کشور، در خصوص مرجعیت مرکز آمار ایران برای تهیه،

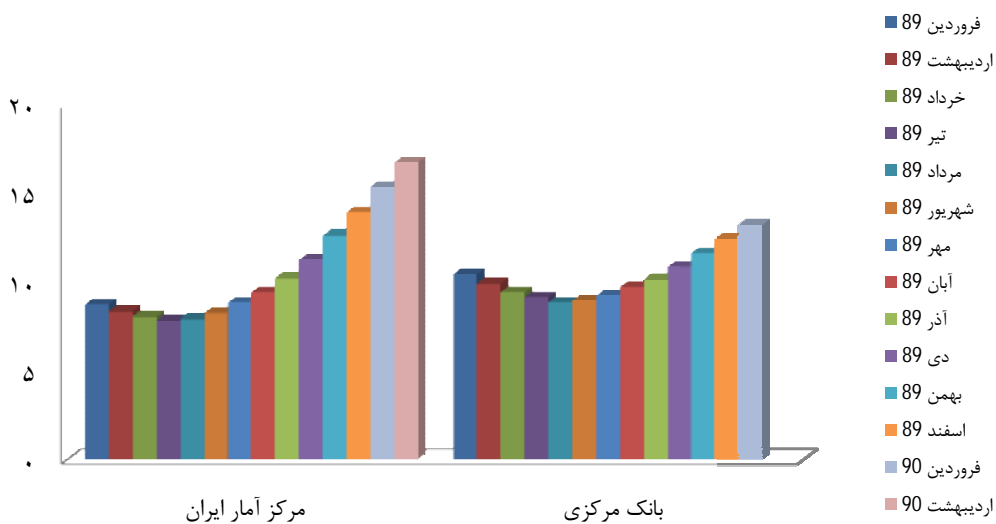
ارقام مربوط به تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری در ماههای سال 1389 و فروردین و اردیبهشت 1390

دوره	عدد شاخص		درصد تغییر نسبت به ماه قبل (تورم ماهانه)		درصد تغییر نسبت به ماه مشابه سال قبل (تورم ماهانه)		درصد تغییر مجموع ماههای منتهی به ماه مربوط در سال جاری نسبت به دوره مشابه سال قبل		درصد تغییر در 12 ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل (نرخ تورم)	
	مرکز آمار	بانک مرکزی	مرکز آمار	بانک مرکزی	مرکز آمار	بانک مرکزی	مرکز آمار	بانک مرکزی	مرکز آمار	بانک مرکزی
فروردین 89	282.5	214.0	1.8	1.0	8.5	10.3	8.5	10.3	8.7	10.4
اردیبهشت 89	283.8	214.9	0.5	0.4	9.2	9.4	8.8	9.9	8.3	9.9
خرداد 89	285.4	216.4	0.6	0.7	9.2	8.3	9.0	9.3	8.0	9.4
تیر 89	288.4	218.8	1.0	1.1	9.7	9.4	9.1	9.3	7.8	9.1
مرداد 89	293.3	221.5	1.8	1.2	10.6	9.6	9.4	9.4	7.9	8.8
شهریور 89	296.9	223.2	1.1	0.8	11.5	10.0	9.8	9.5	8.2	8.9
مهر 89	303.5	227.2	2.2	1.8	13.3	11.9	10.3	9.8	8.8	9.2
آبان 89	308.1	229.8	1.5	1.1	13.6	12.5	10.7	10.2	9.4	9.7
آذر 89	314.8	233.3	2.2	1.5	14.7	12.8	11.2	10.5	10.2	10.1
دی 89	326.7	239.6	3.8	2.7	18.9	15.8	12.0	11.0	11.2	10.8
بهمن 89	338.1	245.6	3.5	2.5	23.1	18.0	13.0	11.7	12.6	11.6
اسفند 89	342.8	254.0	1.4	3.4	23.6	19.9	13.9	12.4	13.9	12.4
فروردین 90	351.5	-	2.5	0.8	24.4	19.7	24.4	19.7	15.3	13.2
اردیبهشت 90	357.7	-	1.8	-	26.0	-	25.2	-	16.7	-

ماخذ: سایت مرکز آمار ایران - www.amar.org.ir

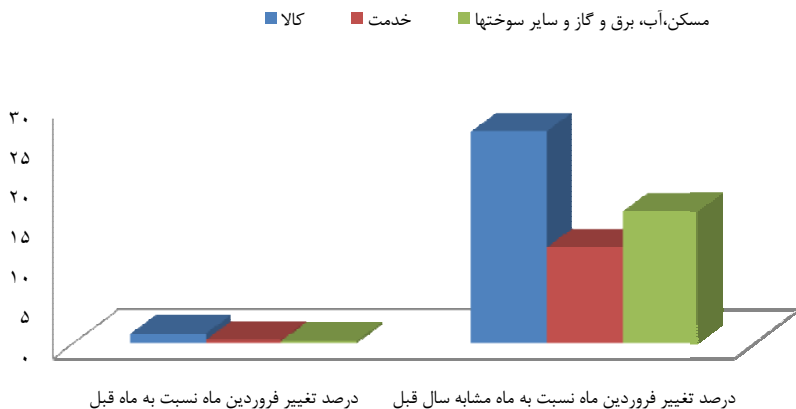

تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری در ماههای سال 1389 و 1390

درصد تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی گروه های اختصاصی - فروردین ماه 1390 نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل

درصد تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی گروه های اصلی - فروردین ماه 1390 نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل

جدول شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران

اعداد شاخص کل و برخی از گروه‌ها در استان‌های مختلف کشور در فروردین ماه 1390 - (سال 1383 بعنوان سال پایه انتخاب شده است).

گروه/استان	تهران	مرکزی	گیلان	مازندران	کرمانشاه	خوزستان	فارس
شاخص کل	248.9	257.9	256.9	263.6	264.8	249.8	240.6
(درصد تغییر شاخص کل نسبت به ماه قبل)	0.9	1.1	1.3	1.0	1.1	1.7	0.9
گروه‌های اصلی و منتخب فرعی:							
1- خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	283.6	297.7	288.2	304.1	288.4	291.9	276.
خوراکی‌ها	288.4	301.8	293.1	307.8	292.0	297.8	281.5
غلات و نان	346.7	314.5	361.4	343.0	309.8	334.1	313.6
گوشت	278.5	288.2	283.1	276.4	262.0	293.0	280.6
ماهی و حیوانات دریایی	243.2	249.3	204.3	360.5	253.5	254.2	248.9
لبنیات و تخم پرندگان	233.6	228.3	220.6	233.0	224.1	229.5	222.9
روغن‌ها و چربی‌ها	314.7	309.2	307.2	303.4	333.6	298.9	289.3
میوه‌ها و خشکبار	280.2	327.9	314.8	355.0	324.6	345.6	287.2
انواع سبزی، حبوبات و فرآورده‌های سبزی	291.7	334.7	282.5	300.1	301.6	291.9	279.1
قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی	329.5	331.7	312.6	324.8	343.5	319.9	310.0
نمک و ادویه، سس‌ها و چاشنی‌ها و ترکیبات خوراکی	284.5	268.5	242.9	306.6	312.4	275.1	301.3
آشامیدنی‌ها	188.3	198.0	178.4	192.1	218.0	190.7	168.5
2- دخانیات	231.8	192.3	272.0	265.4	206.5	219.3	225.0
3- پوشاک و کفش	216.0	198.6	228.1	231.5	232.8	215.0	233.0
4- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	254.0	266.5	264.5	286.2	285.2	240.4	231.1
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	242.1	253.3	250.2	274.7	268.9	228.0	215.1
ارزش اجاری مسکن شخصی	241.9	252.7	252.8	272.6	269.1	228.8	218.3
تعمیرات و خدمات ساختمانی	307.3	311.8	317.8	306.3	313.4	299.7	280.8
آب	258.3	208.0	167.0	235.1	110.0	189.2	141.2
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	479.3	425.0	444.9	486.0	518.3	419.2	445.2
5- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده درخانه	227.4	211.9	217.3	208.9	211.6	204.9	215.6
6- بهداشت و درمان	287.0	288.7	269.7	278.7	316.4	279.0	271.9
7- حمل و نقل	206.7	221.9	224.2	222.5	233.4	229.3	209.6
8- ارتباطات	94.8	97.8	95.9	104.0	101.3	97.5	100.0
9- تفریح و امور فرهنگی	179.0	170.9	162.6	169.0	151.0	164.4	173.6
10- تحصیل	295.2	229.6	259.7	237.7	253.2	232.2	235.
11- رستوران و هتل	278.2	256.0	309.8	244.6	270.9	280.0	270.1
12- کالاها و خدمات متفرقه	237.9	362.0	238.9	229.3	272.9	263.8	240.6
گروه‌های اختصاصی:							
1- کالا	242.0	250.5	252.9	258.8	253.8	249.9	242.8
2 - خدمت	255.3	269.4	262.4	270.7	282.9	249.3	237.2
3 - مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	254.0	266.5	264.5	286.2	285.2	240.4	231.1

ادامه جدول شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران

اعداد شاخص کل و برخی از گروه‌ها در استان‌های مختلف کشور در فروردین ماه 1390 - (سال 1383 بعنوان سال پایه انتخاب شده است.)

گروه/استان	کرمان	اصفهان	کردستان	همدان	لرستان	بوشهر	هرمزگان
شاخص کل	247.7	263.8	266.5	270.2	268.5	228.4	261.8
(درصد تغییر شاخص کل نسبت به ماه قبل)	0.7	0.2	0.7	0.4	1.7	0.7	0.6
گروه‌های اصلی و منتخب فرعی:							
1- خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	285.5	302.8	297.7	300.6	292.7	292.4	274.6
خوراکی‌ها	289.7	306.6	301.3	304.1	297.4	299.6	278.0
غلات و نان	317.3	348.9	355.2	325.3	331.4	304.4	326.9
گوشت	283.6	330.0	262.4	292.8	295.3	301.3	261.7
ماهی و حیوانات دریایی	269.6	258.6	318.2	265.4	217.2	291.4	276.0
لبنیات و تخم پرندگان	214.2	225.8	215.9	220.8	221.7	220.2	220.5
روغن‌ها و چربی‌ها	305.2	305.7	321.2	318.0	340.4	264.9	361.4
میوه‌ها و خشکبار	316.7	297.1	320.5	326.4	322.5	327.5	285.7
انواع سبزی، حبوبات و فرآورده‌های سبزی	299.6	320.1	297.9	320.4	279.3	315.8	269.7
قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی	329.4	304.9	391.2	357.8	343.5	296.6	364.3
نمک و ادویه، سس‌ها و چاشنی‌ها و ترکیبات خوراکی	245.4	281.0	266.9	260.0	338.2	290.1	258.7
آشامیدنی‌ها	175.0	199.0	235.1	211.4	193.2	167.1	182.5
2- دخانیات	215.4	207.0	311.0	228.7	202.6	267.1	217.9
3- پوشاک و کفش	214.8	224.2	211.8	188.0	239.3	175.1	185.9
4- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	253.9	278.3	296.7	287.1	304.2	198.1	273.6
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	240.5	259.6	273.5	269.8	297.2	186.7	276.0
ارزش اجاری مسکن شخصی	241.5	267.6	283.6	271.4	294.6	186.3	272.6
تعمیرات و خدمات ساختمانی	331.7	303.0	262.7	332.3	287.9	259.8	315.8
آب	218.2	212.4	221.3	184.8	155.8	80.2	82.9
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	447.5	476.5	524.6	454.8	479.8	434.0	403.5
5- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده درخانه	217.5	221.9	206.7	227.2	214.5	212.5	210.2
6- بهداشت و درمان	308.0	292.1	293.2	255.2	264.2	304.5	311.7
7- حمل و نقل	208.4	212.9	216.7	276.6	220.9	192.1	267.2
8- ارتباطات	95.2	97.4	97.0	100.0	98.5	92.2	99.1
9- تفریح و امور فرهنگی	186.4	172.2	174.4	178.8	150.1	159.1	148.1
10- تحصیل	227.3	256.7	276.3	260.0	237.6	235.5	278.3
11- رستوران و هتل	252.3	282.0	282.1	275.1	268.5	264.5	260.3
12- کالاها و خدمات متفرقه	230.5	259.1	277.2	310.9	246.5	255.0	290.8
گروه‌های اختصاصی:							
1- کالا	246.7	258.3	260.9	263.2	255.7	235.2	248.6
2- خدمت	249.0	271.9	276.8	282.3	290.7	217.1	280.9
3- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	253.9	278.3	296.7	287.1	304.2	198.1	273.6

ادامه جدول شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران

اعداد شاخص کل و برخی از گروه‌ها در استان‌های مختلف کشور در فروردین ماه 1390 - (سال 1383 بعنوان سال پایه انتخاب شده است.)

گروه / استان	یزد	زنجان	سمنان	ایلام	اردبیل	قزوین	قم
شاخص کل	260.9	254.9	253.3	281.5	269.6	251.9	287.9
(درصد تغییر شاخص کل نسبت به ماه قبل)	-1.3	0.2	2.2	2.1	1.3	0.3	0.5
گروه‌های اصلی و منتخب فرعی:							
1- خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	292.1	298.5	291.1	318.5	309.1	287.5	307.7
خوراکی‌ها	296.0	302.5	295.0	326.4	313.8	291.3	311.4
غلات و نان	325.7	337.8	333.5	424.9	372.7	319.8	345.7
گوشت	301.5	283.1	269.1	306.8	310.1	272.6	314.6
ماهی و حیوانات دریایی	254.0	230.8	306.1	286.2	222.0	194.6	258.6
لبنیات و تخم پرندگان	239.7	259.9	225.5	225.0	254.8	222.6	224.4
روغن‌ها و چربی‌ها	302.4	325.1	305.6	361.2	302.5	319.6	347.4
میوه‌ها و خشکبار	304.0	306.8	312.8	319.3	319.8	303.4	331.4
انواع سبزی، حبوبات و فرآورده‌های سبزی	320.6	314.8	296.4	305.4	330.3	305.4	314.5
قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی	283.2	319.9	376.2	398.2	306.4	325.3	330.5
نمک و ادویه، سس‌ها و چاشنی‌ها و ترکیبات خوراکی	310.0	288.5	263.0	270.4	254.0	268.0	290.1
آشامیدنی‌ها	185.4	198.1	178.8	184.6	184.1	206.3	207.3
2- دخانیات	198.4	215.7	214.7	234.3	246.4	220.8	235.6
3- پوشاک و کفش	200.2	217.2	224.6	255.6	250.2	195.4	224.7
4- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	308.5	251.4	248.4	302.6	265.6	258.5	312.2
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	300.1	226.4	232.2	287.8	249.6	249.6	308.9
ارزش اجاری مسکن شخصی	292.0	226.3	231.4	280.1	247.1	248.7	308.9
تعمیرات و خدمات ساختمانی	355.8	353.1	307.7	276.9	332.9	256.5	311.0
آب	122.9	132.9	132.1	172.3	149.7	235.6	202.7
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	502.0	486.7	431.5	584.3	421.7	444.6	415.0
5- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه	197.4	220.1	209.7	210.0	225.0	239.6	214.4
6- بهداشت و درمان	264.0	309.4	302.0	301.4	280.9	313.3	282.1
7- حمل و نقل	222.2	218.1	241.5	226.6	262.6	219.2	258.6
8- ارتباطات	102.0	95.3	101.2	101.0	99.9	98.9	97.6
9- تفریح و امور فرهنگی	169.1	171.9	167.6	173.7	148.6	171.4	164.6
10- تحصیل	246.3	230.4	226.9	228.3	215.2	216.3	287.0
11- رستوران و هتل	287.8	274.8	248.5	260.7	267.3	244.3	310.9
12- کالاها و خدمات متفرقه	249.2	306.3	269.5	284.0	255.7	254.0	506.3
گروه‌های اختصاصی:							
1- کالا	248.2	252.7	254.3	279.6	270.9	248.3	265.3
2- خدمت	285.5	258.6	252.1	285.0	267.0	257.5	317.2
3- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	308.5	251.4	248.4	302.6	265.6	258.5	312.2

ادامه جدول شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران

اعداد شاخص کل و برخی از گروه‌ها در استان‌های مختلف کشور در فروردین ماه 1390 - (سال 1383 بعنوان سال پایه انتخاب شده است.)

گروه / استان	آذربایجان شرقی	آذربایجان غربی	خراسان رضوی	خراسان شمالی	خراسان جنوبی
شاخص کل	267.0	272.9	263.0	266.6	282.9
(درصد تغییر شاخص کل نسبت به ماه قبل)	1.1	0.1	0.4	0.3	1.9
گروه‌های اصلی و منتخب فرعی:					
1- خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	313.2	310.6	302.7	313.2	312.1
خوراکی‌ها	316.8	315.7	308.1	319.0	318.8
غلات و نان	392.1	358.1	345.0	396.1	396.0
گوشت	305.4	278.7	300.8	312.4	285.2
ماهی و حیوانات دریایی	237.3	296.7	224.0	272.3	254.5
لبنیات و تخم پرندگان	241.4	308.9	225.0	237.7	232.9
روغن‌ها و چربی‌ها	307.9	323.9	316.6	335.0	326.9
میوه‌ها و خشکبار	318.1	323.5	348.5	314.4	352.4
انواع سبزی، حیوانات و فرآورده‌های سبزی	340.2	307.3	303.5	300.5	360.0
قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی	323.3	348.9	330.0	332.9	338.8
نمک و ادویه، سس‌ها و چاشنی‌ها و ترکیبات خوراکی	273.0	353.4	273.7	259.3	276.7
آشامیدنی‌ها	219.2	197.9	190.1	185.0	183.2
2- دخانیات	209.7	215.1	195.9	196.4	179.1
3- پوشاک و کفش	222.9	206.8	214.3	223.2	214.6
4- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	252.0	314.6	271.3	281.5	348.8
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	234.0	267.8	254.9	258.2	318.3
ارزش اجاری مسکن شخصی	237.5	269.4	255.3	258.6	318.3
تعمیرات و خدمات ساختمانی	331.3	332.5	388.0	309.0	425.5
آب	158.2	115.9	99.2	122.5	95.5
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	420.6	709.8	444.6	491.0	561.9
5- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه	229.5	214.9	219.6	209.4	192.5
6- بهداشت و درمان	300.5	275.4	314.5	292.5	319.7
7- حمل و نقل	235.6	218.1	222.1	217.3	225.9
8- ارتباطات	98.4	99.7	97.7	100.0	103.9
9- تفریح و امور فرهنگی	160.2	166.9	160.7	174.9	169.0
10- تحصیل	244.5	225.7	261.4	224.7	227.6
11- رستوران و هتل	287.0	249.8	278.5	229.2	270.1
12- کالاها و خدمات متفرقه	243.7	244.6	270.0	255.7	267.5
گروه‌های اختصاصی:					
1- کالا	272.9	273.9	255.3	266.3	271.5
2- خدمت	257.5	271.6	274.9	267.4	302.1
3- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	252.0	314.6	271.3	281.5	348.8

ادامه جدول شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران

اعداد شاخص کل و برخی از گروه‌ها در استان‌های مختلف کشور در فروردین ماه 1390 - (سال 1383 بعنوان سال پایه انتخاب شده است).

گروه	گلستان	سیستان و بلوچستان	چهار محال و بختیاری	کهگیلویه و بویراحمد
شاخص کل	262.4	262.1	267.4	244.4
(درصد تغییر شاخص کل نسبت به ماه قبل)	1.0	0.8	1.6	1.8
گروه‌های اصلی و منتخب فرعی:				
1- خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	300.9	286.4	294.5	301.3
خوراکی‌ها	305.3	290.5	298.0	307.0
غلات و نان	394.4	362.2	331.0	399.9
گوشت	287.5	244.6	308.6	283.8
ماهی و حیوانات دریایی	634.7	247.9	227.1	166.9
لبنیات و تخم پرندگان	203.8	226.9	229.1	208.1
روغن‌ها و چربی‌ها	311.8	342.5	304.0	344.1
میوه‌ها و خشکبار	297.0	324.3	300.2	320.3
انواع سبزی، حبوبات و فرآورده‌های سبزی	274.2	303.8	312.1	311.8
قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی	389.9	323.6	329.5	338.6
نمک و ادویه، سس‌ها و چاشنی‌ها و ترکیبات خوراکی	346.5	402.2	302.5	206.7
آشامیدنی‌ها	175.9	212.2	187.5	185.8
2- دخانیات	212.8	235.0	192.9	234.9
3- پوشاک و کفش	204.6	217.2	225.9	198.4
4- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	286.5	257.0	295.9	233.7
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	275.2	236.5	273.1	217.5
ارزش اجاری مسکن شخصی	283.6	235.8	285.3	217.6
تعمیرات و خدمات ساختمانی	304.0	358.2	287.7	324.6
آب	83.9	82.2	140.0	176.5
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	452.8	456.2	478.7	447.4
5- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه	207.2	215.9	225.8	187.5
6- بهداشت و درمان	304.2	313.9	285.7	293.8
7- حمل و نقل	224.1	272.4	236.8	185.6
8- ارتباطات	95.9	100.6	99.2	99.6
9- تفریح و امور فرهنگی	192.3	163.2	163.1	154.0
10- تحصیل	273.2	234.1	231.7	211.7
11- رستوران و هتل	306.4	258.2	252.7	281.4
12- کالاها و خدمات متفرقه	244.1	249.3	254.7	228.2
گروه‌های اختصاصی:				
1- کالا	244.7	263.1	262.9	250.5
2- خدمت	290.1	259.4	276.8	234.2
3- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	286.5	257.0	295.9	233.7

فصل پنجم تازه های خبری

ماده 54 مندرج در برنامه پنجم توسعه :

به منظور یکپارچه سازی، ساماندهی و رفع موازی کاری در نظام آماری کشور:
بند ب- مرکز آمار ایران حداکثر ظرف سال اول برنامه با همکاری دستگاههای اجرائی نسبت به تهیه برنامه ملی آماری کشور مبتنی بر فناوریهای نوین با رعایت استانداردها و ضوابط تولید و انتشار آمارهای رسمی، استقرار نظام آمارهای ثبتي و استقرار و تغذیه مستمر پایگاه اطلاعات آماری کشور اقدام نماید. این برنامه با پیشنهاد مرکز آمار ایران و تصویب شورای عالی آمار برای دستگاههای اجرائی لازم الاجراء است.

طرح کامل سازی، انسجام بخشی و روزآمدی آمار و سیستم های بازار کار (کارا و سبک)

غیرفعال از نظر اقتصادی، طرح کامل سازی، انسجام بخشی و روزآمدی آمار و سیستم های بازار کار (موسوم به طرح کارا و سبک) با محوریت مرکز آمار و اطلاعات بازار کار و همکاری سایر دستگاهها در دستور کار قرار گرفت. همچنین لازم به ذکر است در منشور کاری وزارت کار و امور اجتماعی در دولت دهم نیز بر لزوم تشکیل پایگاه داده مزبور تاکید شده است.

فاز اول طرح مربوط به تجمیع اطلاعات بنگاهها و افراد ثبت شده در پایگاههای دادهای وزارت متبوع با استفاده از نرم افزارهای طراحی شده توسط مدیریت فناوری اطلاعات می باشد که این مرحله در حال حاضر توسط کارشناسان مرکز در حال انجام است.

طرح تجمیع سامانههای الکترونیکی وزارت کار و امور اجتماعی

وزارت کار و امور اجتماعی به منظور یکسان سازی، کاهش موازی کاری و ارتباط سیستماتیک بین واحدهای وزارت متبوع و ارتباط با سایر دستگاهها و تجمیع اطلاعات مرتبط با بازار کار مبادرت به اجرای طرح تجمیع سامانههای الکترونیکی این وزارتخانه نمود. در این راستا کارگروهی متشکل از نمایندگان واحدهای مختلف تشکیل گردید. در فاز اول مقرر گردید کلیه واحدها، فهرستی از کلیه زیر سیستم های موجود، در دست تهیه و یا مورد نیاز تهیه نمایند. در ادامه نموداری از ارتباط زیر سیستم ها که در آن فهرست

اجرای برنامههای توسعه، زمانی اثربخش است که برنامه ریزیها براساس اطلاعاتی دقیق و مناسب طراحی و تنظیم شده باشد. در برنامه توسعه اقتصادی علاوه بر سیاستهایی که از طرف مسوولان در زمینههای گوناگون اتخاذ می گردد، شناخت ویژگیهای نیروی انسانی خصوصاً نیروی کار شاغل و نیروی کار بالقوه از نظر کمی و کیفی و توزیع جغرافیایی آن و همچنین سطوح مختلف مهارت و تخصص و چگونگی کسب مهارت نقشی اساسی دارد.

مرکز آمار و اطلاعات بازار کار وزارت متبوع بنا بر رسالتی که در زمینه شناخت بازار کار متناسب با هدفهای توسعه به عهده دارد، از دیرباز سعی در تجمیع این دادهها در قالب یک سیستم اطلاعاتی داشته است که این امر از سال 1384 با شروع پیاده سازی نظام جامع اطلاعات بازار کار پیگیری گردید.

پیش از آن نیز اجرای طرح مشخصات پایه ای کارگاههای مناطق شهری کشور به صورت میدانی در 2 دوره و اجرای طرح صدور شناسنامه کار برای شاغلین کارگاهها بر مبنای نتایج طرح مذکور طی سالهای 83-1365 و همچنین اجرای طرح ارزیابی و تمام شماری بنگاههای اقتصادی زودبازده و کارآفرین در سال 1388 از جمله تجارب مرتبطی بوده که این مرکز داشته است.

در حال حاضر با تکیه به زیرساختهای سخت افزاری و نرم افزاری موجود و با عنایت به نیاز جدی بازار کار به دسترسی به اطلاعات مربوط به افراد شاغل، بیکار و

- 2- ترسیم نمودار جریان عملیات وضعیت فعلی فرایندها
- 3- ترسیم نمودار جریان داده درون هریک از زیرسیستمها
- 4- تعیین نحوه تعامل و ارتباط زیر سیستمها با سایر سیستمهای درون و بیرون از وزارتخانه
- 5- تعیین اولویت (یا تصریح عدم اولویت) برای ارتقای زیر سیستمهای موجود

طرح برآورد تقاضای کار

بازار کار مانند سایر بازارها، دو رکن اصلی عرضه و تقاضا دارد. عرضه کار به نیروی انسانی در جستجوی کار اشاره دارد. اما تقاضای کار به فرصتهای شغلی ارایه شده از سوی کارفرمایان اطلاق می گردد. بدین لحاظ کشورهای مختلف همواره اقدام به محاسبه نرخ بیکاری می کنند، اما آنچه بسیار با اهمیت است، پرهیز از بررسی بازار کار تنها با تکیه بر نرخ بیکاری می باشد، چراکه نرخ بیکاری، شاخص عرضه بازار کار است. لذا به منظور ارزیابی دقیق تر این بازار، شاخص دیگری به نام نرخ فرصت شغلی ضروری به نظر می رسد. بنابراین هدف طرح حاضر، دستیابی به برآورد فرصتهای شغلی کشور ایران می باشد. بر این اساس، با توجه به آگهیهای مندرج در نشریات و نیز فرصتهای شغلی ثبت شده در سامانه کارباییها یا دیگر بانکهای اطلاعاتی و در نهایت با شیوه تلفنی می توان نسبت به اخذ اطلاعات فرصتهای شغلی اقدام نمود. با چنین رویکردی، از دی ماه سال 1389 در مرکز آمار و اطلاعات بازار کار مرحله اول طرح مذکور با عنوان شناسایی نشریات

سازمانها و دستگاههایی که با این بانک در ارتباط می باشند، طراحی گردید. برنامه ریزی جهت اجرای طرح به صورت برون سپاری و پیاده سازی این پروژه نیز هم اکنون در حال انجام است. هدف از اجرای این طرح به شرح زیر می باشد:

اهداف

- 1- تسهیل، تدقیق و تسریع عملیات اجرایی
- 2- یکسان سازی شیوههای اجرا در کل کشور
- 3- شفاف سازی فرایندها و عملکردها به منظور نظارت بهینه و اشراف اطلاعاتی مدیران
- 4- امکان ایجاد ارتباط سیستماتیک با مراجعین و امکان ارایه گزارش پیشرفت کار
- 5- تسهیل خدمت گیری از سیستم و حذف مراجعات مکرر حضوری
- 6- افزایش قابلیت انعطاف سیستمها و تغییر پذیری با حداقل هزینه
- 7- ایجاد ارتباط سیستماتیک بین بخشهای مختلف وزارتخانه در راستای افزایش تعامل، تفاهم و حذف کارهای موازی
- 8- شناسایی فرایندها و عملکردهای ناکارآمد یا اضافی و گلوگاههای بهره وری
- 9- کمک به تجمیع و تمرکز آمار و اطلاعات درون وزارتخانه ای
- 10- شفاف سازی ارتباطات سیستم با منابع اطلاعاتی یا عملیاتی خارج از سازمان

مراحل انجام طرح:

- 1- فهرست کردن کلیه زیر سیستمهای مورد نیاز به علاوه اولویت کاری هر کدام

در آن جلسه، نمایندگان استانها اقدام به بحث و تبادل نظر و ارائه پیشنهادات درخصوص پیش نویس پرسشنامه نمودند. در پایان مقرر گردید پس از اعمال نظرات ایشان، پرسشنامه نهایی تدوین و به کلیه استانها جهت اجرا ابلاغ گردد.

طرح شناسه یکتای کارگاهی

هدف از تعیین شناسه یکتای کارگاهی، تأمین آمارهای مورد نیاز نظام آماری کشور در زمینه کارگاهها از طریق یکپارچه سازی و ایجاد زمینههای لازم به منظور تبادل اطلاعات بین سیستمهای اطلاعاتی - عملیاتی مستقر در دستگاههای اجرایی می باشد.

کاربرد این شناسه، شناسایی کارگاهها توسط یک رشته عددی منحصر به فرد در سیستمهای اطلاعاتی - عملیاتی ثبت کننده اطلاعات کارگاهها و ایجاد امکان مبادله اطلاعات این سیستمها با یکدیگر و با پایگاه اطلاعات آماری کشور است.

براساس مصوبه کارگروه تحول اقتصادی دولت در خصوص پایگاه اطلاعات آماری کشور، مرکز آمار ایران موظف است نسبت به تدوین و ابلاغ استانداردهای لازم برای تعامل با پایگاههای اطلاعاتی دستگاههای اجرایی کشور اقدام نماید. همچنین دستگاههای اجرایی موظفند پس از ابلاغ این مصوبه کدهای شناسایی یکتای مربوط به هر رکورد اطلاعاتی را به پایگاههای اطلاعاتی خود اضافه نمایند.

دارای آگهی استخدام آغاز گردید. در فاز اول، نشریات بین المللی و سراسری کل کشور به علاوه نشریات محلی و منطقه‌ای چاپ استان تهران، مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین مرحله دوم طرح برآورد تقاضای کار، به شناسایی سایتهای دارای آگهی استخدام اختصاص یافته است که این فاز نیز اکنون در حال اجرا می باشد.

طرح نهادینه سازی نظارت بر بنگاههای اقتصادی زودبازده و کارآفرین

همانطور که پیشتر در شماره 4 فصلنامه (تابستان 1389) عنوان گردید طرح نظامنامه نظارت بر بنگاههای زودبازده از سوی دبیرخانه شورای عالی اشتغال به مدیران کل کار و امور اجتماعی استانها ابلاغ و فاز اول آن به جامعه آماری بنگاههای مشمول طرح ارزیابی و تمام شماری انجام شده در سال 1388 معطوف گردید.

در نیمه دوم سال 1389، کمیته فنی متشکل از کارشناسان مرکز آمار و اطلاعات بازار کار، دفتر توسعه اشتغال و سیاستگذاری بازار کار و مدیریت فناوری اطلاعات، طی جلسات متعدد کارشناسی اقدام به طراحی پرسشنامه با رویکرد آسیب شناسی و نظارتی نمودند.

در اردیبهشت ماه سال 1390، جلسه‌ای با حضور برخی مدیران کل کار و امور اجتماعی، روسای دبیرخانه‌های کارگروه اشتغال و کارشناسان ده استان، در استان مرکزی تشکیل گردید.

اصلاح پرسشنامه طرح آمارگیری از کارگاههای صنعتی 10 نفر کارکن و بیشتر مرکز آمار ایران

مرکز آمار و اطلاعات بازار کار با توجه به وظایف خود و به منظور اصلاح پرسشنامه طرح آمارگیری از کارگاههای صنعتی 10 نفر کارکن و بیشتر که هر ساله توسط مرکز آمار ایران انجام می شود، از اواسط بهمن ماه سال 1389 با شرکت در جلسات متعدد در دفتر صنعت، معدن و محیط زیست مرکز آمار ایران، و با حضور مدیران و کارشناسان آن دفتر اقدام به ارائه پیشنهادهای در خصوص افزودن برخی سوالات جدید و یا بهبود و اصلاح برخی دیگر از بندهای پرسشنامه مذکور نمود که شرح اصلاحات انجام شده در پرسشنامه به شرح زیر می باشد:

* دو پرسش زیر به پرسشنامه افزوده گردید :

(1) تعداد شیفتهای کاری طی روز

(2) تعداد روزهای کاری طی ماه

* در پرسشنامه طرح مزبور بخش 4 (بهداشت، ایمنی، حوادث و شاخصهای محیط زیست کارگاه)، عضو آسیب دیده با توجه به تعداد آن مورد پرسش قرار می گیرد.

* بند 3-3 "نوع حادثه" به "علت حادثه" تغییر یافت.
* نوع آسیب دیدگی و عضو آسیب دیده بر اساس استاندارد بین المللی آسیبهای شغلی و اعضا تقسیم بندی گردید.

همچنین تعاریف روز کاری و شیفت کاری به همراه استاندارد بین المللی آسیبهای شغلی و عضو آسیب دیده (ارایه شده از سوی سازمان بین المللی کار در شانزدهمین کنفرانس آمارشناسان کار) ارایه گردید.

از سوی دیگر با توجه به آنکه سازمان کار و امور اجتماعی استان قم به عنوان سازمان پیشتاز در زمینه جمعیت اطلاعات کارگاهی طی سالهای اخیر اقدام به اجرای طرح کدینگ نموده است، لذا پس از هماهنگیهای صورت گرفته با مرکز آمار ایران مقرر گردید به منظور بررسی میزان پوشش اطلاعات ثبتی این استان، (با نظارت مرکز آمار و اطلاعات بازار کار) طرح به صورت پایلوت در این استان انجام پذیرد.

اصلاح قانون کار

با عنایت به اینکه اصلاح قانون کار هم اکنون در دستور کار وزارت کار و امور اجتماعی قرار گرفته است، فرصت مناسبی پدید آمده تا نسبت به بازنگری برخی مواد قانونی جهت ارتقاء و یا اصلاح ضمانتهای اجرایی آنها اقدام گردد. از جمله این مواد قانونی، ماده 182 و 192 قانون کار است که کارفرمایان را ملزم می سازد تا اطلاعات بنگاههای اقتصادی و شاغلین خود را در اختیار وزارت کار و امور اجتماعی قرار دهند. به منظور بررسی و بازنگری مواد مذکور مرکز آمار و اطلاعات بازار کار از اوایل خرداد ماه سال 1390 کارگروهی را با همکاری معاونت روابط کار تشکیل داده است.

در این راستا از کلیه پیشنهادات که در خصوص اصلاح آیین نامه برای این مرکز ارسال شود، استقبال می گردد.

کار به آدرس "www.amarkar.ir" قرار داده شده است.

لذا لازم است، کلیه کارباییهای دولتی و غیر دولتی در سطح شهرستانها به این سامانه مراجعه و اطلاعات درخواستی را تکمیل و به اداره کار و امور اجتماعی استان مربوطه ارسال نمایند.

همچنین در نظر است از این پس نحوه جمع آوری اطلاعات مربوط به کارباییها از همین طریق بوده و یکی از شاخصهای ارزیابی عملکرد آماری استانها بر این اساس باشد.

طرح نیاز سنجی آمار و اطلاعات بازار کار

بر اساس اطلاع رسانی قبلی در شماره‌های پیشین مبنی بر ضرورت تدوین طرح نیازسنجی آمار و اطلاعات بازار کار با توجه به بند 109 منشور کاری وزارت کار و امور اجتماعی، در فروردین ماه 1389 کارگروهی در این راستا تشکیل و به بررسی مستندات و استعلامات آماری سالهای اخیر کاربران و شناسایی نیازهای آماری ذینفعان داخلی (معاونتها و سازمانهای تابعه وزارت متبوع)، ذینفعان خارجی (سازمانها و ادارات خارج از وزارتخانه) طی سالهای 89-1384 پرداخت. سپس ضمن شناسایی وضعیت تولید اقلام آماری، اقدام به استخراج و دسته بندی موضوعی نیازهای آماری، تحت عناوین آمارهای جمعیتی، آموزشی (آموزش عالی، آموزش و پرورش و آموزش فنی و حرفه‌ای)، اقتصادی، نیروی کار و کارگاهی نمود و در قالب جداول آماری در سامانه آمار کار به نشانی "www.amarkar.ir" به عنوان

لازم به ذکر است طرح فوق با پرسشنامه اصلاحی جدید در حال حاضر در سطح کشور در حال انجام بوده و مقرر گردیده تا پایان خرداد ماه سال 1390 پایان پذیرد.

سیمای بازار کار

با توجه به اهمیت آمار و اطلاعات مربوط به کارباییها، مرکز آمار و اطلاعات بازار کار از ابتدای سال 1390 به منظور انجام این مهم و جمع آوری اطلاعات مربوط به سال 1389 و تهیه نشریه سیمای بازار کار که هر ساله توسط این مرکز تهیه و منتشر می شود، اقدام به طراحی فرمهایی تحت نرم افزار ACCESS با موضوعات ثبت مشخصات کارجو، معرفی شده به فرصت شغلی و به کارگمارده شده و ثبت فرصتهای شغلی نمود.

این فرمها می‌بایست در کلیه کارباییهای دولتی و غیر دولتی شهرستانهای سراسر کشور تکمیل و پس از تجمیع توسط ادارات کار و امور اجتماعی استانها به مرکز آمار و اطلاعات بازار کار ارسال گردد. علاوه بر این، فرمهایی نیز تحت نرم افزار Excel طراحی و برای شناسایی معرفی‌شدگان و بکارگمارده‌شدگان سال 1389 که سالهای قبل ثبت نام کرده‌اند، در اختیار ادارات کار و امور اجتماعی استانها قرار گرفت.

هدف از طراحی این فرمها، جمع آوری اطلاعات بصورت ثبتی، به حداقل رساندن خطا و صرفه جویی در زمان می باشد.

فرمهای مذکور و نحوه تکمیل هریک از آنها به طور جامع و کامل تحت عنوان راهنمای ثبت، در سامانه آمار

- آمارهای کارگاهی اعم از تعداد کل کارگاههای کشور (فعال و غیر فعال)، تعداد شاغلین بخش غیر رسمی، تعداد کل کارگاههای مشمول قانون کار، تعداد کل کارگران مشمول قانون کار و ... به تفکیک استان و شهرستان
- آمارهای نیروی کار (تعداد شاغلین، تعداد بیکاران، نرخ بیکاری جوانان و ...) به تفکیک شهرستان
- آمار و اطلاعات مربوط به مشاغل خانگی

طرح راستی آزمایی اشتغال ایجاد شده توسط

استانها

حسب مصوبات هفدهمین جلسه شورای عالی اشتغال، مقرر گردید یک میلیون و صد هزار فرصت شغلی جدید در سال 1389 در سطح کشور ایجاد گردد. با عنایت به این مهم استانداران محترم، میزان تعهد خود مبنی بر ایجاد فرصتهای شغلی در استان متبوع خود را اعلام نمودند.

متعاقب این رویداد، دبیرخانه شورای عالی اشتغال موضوع نظارت و ارزیابی پیرامون اجرای طرح را در دستور کار خود قرار داد و ادارات کل کار و امور اجتماعی ملزم شدند تا به طور مستمر به ارائه گزارش بپردازند. از آنجا که قضاوت در مورد میزان تحقق اشتغال در هریک از استانها نیازمند یک ارزیابی علمی مبتنی بر اصول آماری می باشد، لذا موضوع راستی آزمایی اشتغال ایجاد شده در هریک از استانها طی هشت ماهه نخست سال 1389، در دستور کار مرکز آمار و اطلاعات بازار کار قرار گرفت.

مرجع اطلاع رسانی آمارهای مرتبط با حوزه بازار کار قرار گرفت.

کارگروه مذکور از مرداد ماه سال 1389 (با تغییر مدیریت و اعمال رویکرد جدید نسبت به اجرای طرح نیازسنجی) علاوه بر در نظر گرفتن استعلامات موجود، شاخصهای ارایه شده از سوی سازمان بین المللی کار، اقلام ثبتی وزارت کار و امور اجتماعی (مصوب مرکز آمار ایران) و شاخصهای مرتبط با سند توسعه اشتغال را مورد بررسی قرار داد.

سپس اقدام به تدوین طرح نیازسنجی آمار و اطلاعات بازار کار (طراحی فرمها و راهنمای تکمیل) نمود.

پس از ارسال فرمهای نیازسنجی و راهنمای تکمیل آنها برای واحدهای ستادی و استانی و پس از عودت کلیه فرمها از سوی واحدهای مربوطه، کارگروه اقدام به ارزیابی اقلام آماری منعکس شده، دسته بندی نیازها و بازنگری وضعیت تولید اقلام آماری اظهار شده، نمود. در نتیجه، 382 عنوان قلم آماری بدون احتساب تفکیکات و 7923 قلم آماری با احتساب کلیه تفکیکات، در قالب 350 مساله احصا گردید. در ادامه، کارگروه مذکور اقدام به طراحی نرم افزار، ورود اطلاعات و گزارش گیری نمود. پس از استخراج و محاسبه ضریب اهمیت (ضریب اهمیت با توجه به فراوانی درخواست برای هر قلم، اولویت قلم در حل مساله و اهمیت مساله، محاسبه شده است) تولید 383 قلم آماری که توسط هیچ مرجعی تولید نمی شوند، در قالب اجرای چندین طرح آماری (میدانی، ثبتی) پیشنهاد گردید. در این راستا ارتقای طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران برای تولید برخی اقلام مدنظر بوده است. عمده اقلام آماری استخراج شده در این طرح که مورد نیاز اغلب واحدهای

جلسه کمیته آماربخشی نیروی کار

بیست و سومین جلسه کمیته آماربخشی نیروی کار در تاریخ 1390/3/2 با حضور کارشناسان مرکز آمار و اطلاعات بازار کار، بانک مرکزی جمهوری اسلامی، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری با دستور جلسه بررسی و تصویب طرح‌های آمارگیری پیشنهادی وزارت کار و امور اجتماعی برای درج در پیوست برنامه پنج ساله آمار کشور برگزار گردید.

در این جلسه با اشاره به نامه شماره 5511 مورخ 1390/2/20 مرکز آمار ایران مبنی بر ارسال طرح‌های آمارگیری مورد نیاز سال جاری دستگاهها و با تاکید بر تصویب طرح‌های پیشنهادی در کمیته آمار بخشی ذیربط، با توجه به نتایج به دست آمده از طرح نیازسنجی آمار و اطلاعات بازار کار، طرح‌های حاصل از نیازهای آماری معاونت‌های مختلف و واحدهای اجرایی که دارای بیشترین ضریب اهمیت بوده‌اند به شرح زیر اعلام گردیدند:

- طرح سرشماری بنگاه‌های اقتصادی
- طرح ثبتی اطلاعات مشاغل خانگی
- تکمیل طرح نیروی کار مرکز آمار ایران
- طرح کارباینها
- طرح مشخصات مسکن کارگری

در پایان با توجه به اینکه اجرای طرح‌های پیشنهادی به بهبود فضای کسب و کار کشور کمک قابل توجهی می‌نمایند، کلیه طرحها مورد تایید قرار گرفت و اجماع نظر در مورد اجرای آنها وجود دارد.

اهداف کلی اجرای طرح عبارت بودند از:

- برآورد کلی نسبت اشتغال واقعی ایجاد شده درهریک از استانها نسبت به میزان تعهد شده توسط آنها
- برآورد کل اشتغال واقعی ایجاد شده درهریک از استانها
- ارزیابی کیفیت اشتغال ایجاد شده
- تبیین مشخصات کلی افراد شاغل شده
- جامعه آماری طرح مذکور، تمام افراد شاغل اعلام شده از سوی استانها که دارای مشخصات کامل (به گونه‌ای که قابل شناسایی و یافتن باشند) بودند، در نظر گرفته شد.
- روش ارزیابی به صورت نمونه‌گیری و ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه تعریف گردید.
- بنابراین پس از اخذ فهرست کامل از افراد شاغل اعلام شده از هریک از استانها و پلايش فهرست مذکور و پس از اجرای آزمایشی طرح (پاییز سال 1389) در استان همدان، طرح مذکور در زمستان سال 1389 توسط معاونت سرمایه انسانی و توسعه اشتغال و با محوریت مرکز آمار و اطلاعات بازار کار در سطح کشور اجرا گردید. پس از بازبینی و کدگذاری پرسشنامه‌ها، عملیات ورود اطلاعات به نرم افزار طراحی شده، صورت پذیرفت و در پایان سال 1389، گزارشهای مورد نظر اخذ و به مراجع ذیربط ارائه گردید.
- نکته قابل توجه آن است که راستی آزمایی اشتغال‌های اعلام شده از سوی استانها صرفاً مختص یک دوره زمانی نیست و باید در فواصل زمانی گوناگون، ضمن بررسی‌هایی که قابلیت مقایسه داشته باشند، انجام پذیرد تا براین اساس، ارزیابی کلی در طول زمان میسر گردد.

بازنگری تعاریف اشتغال و بیکاری

است. در همین راستا و با توجه به اعلام نیاز برخی کارشناسان ادارات کار و امور اجتماعی استانها مبنی بر برگزاری برخی دوره های آموزشی، مرکز آمار و اطلاعات بازار کار در بهمن ماه 1389، طی نامه رسمی اقدام به نیازسنجی آموزشی از کلیه واحدها نمود، که متعاقب آن 18 استان دوره های تخصصی مرتبط با آمار و اطلاعات بازار کار را با موضوعات و سرفصلهای مختلف پیشنهاد نمودند.

پس از جمع بندی اهم دوره های آموزشی مورد نیاز به این شرح می باشند:

- آشنایی با نرم افزار SPSS (مقدماتی، پیشرفته)
- تعاریف و مفاهیم شاخصهای کلیدی بازار کار
- آمار توصیفی و استنباطی (مطالعه توصیفی داده ها، برآوردهای آماری، اصول آزمونهای آماری، شناخت انواع خطاهای آماری، توزیع احتمال، تعریف اقلام آماری و ...)
- آشنایی با نرم افزار SAS (مقدماتی و پیشرفته)
- تحلیل جمعیت شناسی (مبانی جمعیت شناسی، روشهای برآورد پیش بینی جمعیت و رشد آن و ...)
- شایان ذکر است 6 استان اصفهان، آذربایجان شرقی، کرمانشاه، قزوین، زنجان و همدان نیز آمادگی خود را جهت میزبانی و برگزاری دوره ها اعلام نمودند .

جلسه بازنگری و ارائه تعاریف جدید شاخصهای نیروی کار از جمله اشتغال و بیکاری در تاریخ 1390/2/24 با حضور رئیس مرکز آمار و اطلاعات بازار کار و نمایندگان برخی از دستگاههای اجرایی برگزار گردید. ایشان با اشاره به مصوبه اخیر شورای عالی اشتغال مبنی بر هم اندیشی پیرامون تعاریف مبنایی اشتغال و بیکاری از حاضران خواستند شاخصهای تکمیلی برای انعکاس بهتر شرایط بازار کار کشور ارائه کنند. همچنین مدیرکل دفتر آمارهای جمعیت، نیروی کار و سرشماری مرکز آمار ایران هدف اصلی از تعیین نرخ بیکاری را مقایسه وضعیت کشورهای مختلف با هم و نیز وضعیت کشورمان در دوره های زمانی مختلف برشمرد و لذا تغییر در این تعریف را مقدمه بروز ایرادات فنی دانستند. حسب مباحث صورت گرفته و اتفاق نظر در جلسه فوق در خصوص عدم تغییر تعاریف و مفاهیم استاندارد به کار گرفته شده، تاکید گردید تا اجرای میدانی طرحها به نحو مطلوب و حداکثر دقت انجام شود. همچنین مقرر گردید پیشنهادات در زمینه شاخصهای مکمل به مرکز آمار و اطلاعات بازارکار اعلام شود.

نیازسنجی آموزشی

نیازسنجی آموزشی امری مهم به منظور آموزش و ارتقای سطح توانمندیهای علمی کارشناسان و کارکنان

به روز رسانی سامانه اطلاعات بازار کار

مورخ 1386/2/24 انجام سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1390 در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفت.

این طرح در آبان ماه 1390 به مدت 10 روز در 31 استان کشور انجام خواهد شد. در این طرح هفتاد سوال از 25 هزار خانوار پرسیده می‌شود. برای نخستین بار پرسشنامه این طرح با شماره ملی افراد تکمیل می‌گردد تا دقت بالایی داشته باشد و پرسش در خصوص اقامتگاه دوم که نقصی در سرشماری 85 بود، در این پرسشنامه لحاظ شده است.

در این طرح در خصوص نیروی کار نیز سوالات بیشتری مطرح و علاوه بر تحصیلات، درباره آموزش فنی و حرفه‌ای افراد برای ارزیابی مهارت آنها پرسش‌هایی طراحی شده است و برای اجرای طرح‌های آینده کشاورزی نیز درباره بهره‌برداری کشاورزی سولاتی پرسیده شده است.

ویژگی‌های جمعیتی، سن، میزان تحصیلات، وضع بهداشت، توانایی‌های افراد و وضع مسکن از مهمترین پرسش‌های این طرح است.

مصوبات سی و نهمین جلسه شورای عالی

اشتغال

سی و نهمین جلسه شورای عالی اشتغال در دولت نهم و دهم به ریاست جناب آقای دکتر رحیمی معاون اول محترم رییس جمهور در تاریخ 90/3/1 با حضور اعضای محترم تشکیل گردید. اهم موضوعات مصوب در این جلسه به شرح زیر می‌باشد:

سامانه اطلاعات بازار کار به نشانی www.amarkar.ir با هدف استقرار نظام اطلاعات بازار کار در زمستان 1387 راه‌اندازی گردیده و تاکنون پاسخگوی مناسبی برای مخاطبین اطلاعات حوزه بازار کار بوده است. نرخ مشارکت اقتصادی، نرخ اشتغال، نرخ اشتغال ناقص، نسبت اشتغال، نرخ بیکاری، بخشهایی از سامانه مذکور هستند که به زودی به روز رسانی خواهند شد. سهم اشتغال ناقص، نرخ مقدار اشتغال ناقص، سهم شاغلان با بیش از 50 ساعت کار معمول و نرخ بیکاری جوانان (گروه سنی 15-24 ساله)، اطلاعاتی از سامانه هستند که به سامانه افزوده خواهند شد.

سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1390

سرشماری عمومی نفوس و مسکن یکی از عمده ترین راه‌های شناخت کشورها برای برنامه ریزی، نظارت، کنترل و ارزیابی خدمات می‌باشد. سابقه شمارش جمعیت که اصطلاحاً سرشماری نفوس خوانده می‌شود از دیرباز مورد توجه کشورهای جهان بوده است. امروزه در اغلب کشورها سرشماری نفوس و مسکن به فاصله 5 یا 10 سال یکبار به مرحله اجرا در می‌آید.

هیات وزیران در جلسه مورخ 1386/2/19 بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده 4 قانون مرکز آمار ایران، تصویب نمود که سرشماری عمومی نفوس و مسکن هر پنج سال یکبار انجام شود. بر اساس مصوبه شماره 537147/ت/26581

ردیف	دستگاه	مشاغل خانگی	خوداشتغالی - کسب و کار خرد	جمع کل
1	کمیته امداد	7500	7500	15000
2	وزارت کار	6500	-	6500
3	صندوق مهر امام رضا	4500	-	4500
4	بنیاد شهید	1000	4200	5200
5	بهبیستی	500	500	1000
	جمع کل	20000	12200	32200

- مقرر گردید بانک مرکزی از محل منابع قرض الحسنه بانکهای عامل تسهیلاتی معادل 20000 میلیارد ریال صرفاً برای ایجاد اشتغال در بخش مشاغل خانگی، 12200 میلیارد ریال برای ایجاد مشاغل در بخش خوداشتغالی و کسب و کار خرد به شرح جدول زیر اختصاص دهد:
  - سقف تسهیلات مورد نیاز برای هرشغل در مشاغل خانگی پنجاه میلیون ریال و متوسط آن سی میلیون ریال می باشد، به طوریکه در این بخش 600000 فرصت شغلی جدید ایجاد گردد.
  - سقف تسهیلات مورد نیاز برای هرشغل خوداشتغالی و کسب و کار خرد یکصد میلیون ریال می باشد، به طوریکه در این بخش حداقل 120000 فرصت شغلی جدید ایجاد گردد.
  - بدیهی است با استفاده از منابع قرض الحسنه فوق الاشاره دستگاههای اجرایی مذکور متعهد گردیدند حداقل 720000 فرصت شغلی جدید ایجاد نمایند.
- مقرر گردید دستگاههای اجرایی مذکور تسهیلات مورد نیاز درخصوص مشاغل خانگی را صرفاً و فقط براساس ضوابط تعیین شده توسط ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی مستقر در وزارت کار و امور اجتماعی اقدام و گزارش عملکرد خود را ماهیانه به دبیرخانه ستاد مشاغل خانگی ارسال نمایند.
- جدول توزیع سهم استانها از تسهیلات مشاغل خانگی به این شرح می باشد:

ردیف	استان	تسهیلات مورد نیاز استان (میلیون ریال)	درصد نیاز استان
1	آذربایجان شرقی	1304800	6.5
2	آذربایجان غربی	902400	4.5
3	اردبیل	413600	2.1
4	اصفهان	1479200	7.4
5	ایلام	146400	0.7
6	بوشهر	228000	1.1
7	تهران	3876800	19.4
8	چهارمحال و بختیاری	225600	1.1
9	خراسان جنوبی	196000	1
10	خراسان رضوی	1710400	8.6
11	خراسان شمالی	212800	1.1
12	خوزستان	1100800	5.5
13	زنجان	323200	1.6
14	سمنان	145600	0.7
15	سیستان و بلوچستان	465600	2.3
16	فارس	1122400	5.6
17	قزوین	305600	1.5
18	قم	286400	1.4
19	کردستان	402400	2
20	کرمان	589600	2.9
21	کرمانشاه	505600	2.5
22	کهگیلویه و بویراحمد	132000	0.7
23	گلستان	497600	2.5
24	گیلان	717600	3.6
25	لرستان	436000	2.2
26	مازندران	814400	4.1
27	مرکزی	364000	1.8
28	هرمزگان	310400	1.6
29	همدان	484800	2.4
30	یزد	300000	1.5
	جمع کل	20000000	100